

Taksa plaćena u gotovom.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

(REVUE FORESTIÈRE CROATE)

SADRŽAJ (SOMMAIRE) :

Prof. dr. Andrija Petračić : Šumarsko-dendrološke bilješke iz područja Malinska-Glavotok na otoku Krku. (Notices forestières et dendrologiques sur la région de Malinska-Glavotok de l'île Krk) — Ing. Vojko Koprivenik : Drvo i rat (Le bois et la guerre) — Saopćenja (Bulletins) — Iz društva (Affaires d l'Union) — Lične vijesti (Mutations) — Ispiti (Examens) — Književnost (Littérature) — Razno (Notices) — Oglasni (Annonces) — Naredbe (Ordonnances).

BR. 1.

SIJEČANJ

1941.

UREDNIK ING. PETAR PRPIĆ

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

IZDAJE HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO

Ureduje redakcioni odbor
Glavni i odgovorni urednik: ing. Petar Prpić

ŠUMARSKI LIST

IZLAZI SVAKOG PRVOG U MJESECU NA 2—4 ŠTAMPANA ARKA

Članovi REDOVNI, IZVANREDNI i POMAGAČI H. Š. D. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja člauskog godišnjeg doprinosa od 100 Din.

POMLADAK (studenti) plaćaju godišnje 50 Din.

Članovi UTEMELJITELJI, DOBROTVORI i VELIKI DOBROTVORI dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosa od 2.000 odnosno 6.000 odnosno 50.000 Din.

Preplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Din.

CLANARINA i PRETPLATA se šalju na ček H. Š. D. 31.704 ili na adresu Hrvatskog šumarskog društva, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

UREDNIŠTVO i UPRAVA nalazi se u Šumarskom domu, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2. Telefon 64-73.

ZA OGLASE PLAĆA SE:

ZA STALNE oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:

1/1 stranica 500 (petstotina) Din — 1/4 stranice 175 (stosetadesetpet) Din.

1/2 stranice 300 (tristotine) Din — 1/8 stranice 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 10%, kod šesterokratnog 20%, kod dvanaestekratnog 40% popusta. Porez na oglase kao i tabele zaračunava se posebno.

UPRAVA.

GOSPODI SURADNICIMA

Da bi se uređivanje »Šumarskog Lista« moglo provesti što lakše i brže, upravljamo ovu molbu gospodji suradnicima.

CLANCI neka obraduju što savremenije teme, u prvom redu praktična pitanja. Teorijski radovi dobro su nam došli. Svakom originalnom članku neka se po mogućnosti priloži kratak resumé u francuskom ili kojem drugom svjetskom jeziku. — Za svaki prevod treba prihvatiti dozvolu autora. — Dobro su nam došle sitne viesti o svim važnijim pitanjima i dogadjajima u vezi sa šumarstvom. — RUKOPISI neka su pisani što čitljivije. Pisati treba samo na neparnim stranicama. S desne ivice svake stranice treba ostaviti prazan prostor od tri prsta širine. Rečenice treba da su kratke i jasne. Rukopisi se štampaju latinicom i onim jezikom, kojim su napisani, u koliko autor izrično ne traži promjenu. — SLIKE u prvom redu dobiti pozitivi na glatkom papiru, neka ne budu ulijepljene u tekst već zasebno. Ako se šaliu negativi, treba ih zapakovati u čvrste kutije. — CRTEŽI neka budu izvedeni isključivo tušem na bijelom risaćem papiru. Mjerilo na kartama treba označiti samo olovkom. — HONORARI za originalne članke 30 Din, za prevode 15 Din, za preštampavanje Din 10 po štampanoj stranici. — SEPARATNI OTISKI moraju se zasebno naručiti. Trošak snosi pisac. — Oglase, lične i društvene viesti treba slati Upravi, a ne Uredništvu.

UREDNIŠTVO.

REVUE FORESTIÈRE CROATE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: ing. Petar Prpić

Edition de l' Union Forestière croate 2, Rue Vukotinović Zagreb, Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langues mondiales.

H R V A T S K I ŠUMARSKI LIST

GOD. 65.

SIJEČANJ

1941.

Prof. dr. ANDRIJA PETRAČIĆ, Zagreb:

ŠUMARSKO-DENDROLOŠKE BILJEŠKE IZ PODRUČJA MALINSKA-GLAVOTOK NA OTOKU KRKU

(NOTICES DENDROLOGIQUES ET FORESTIÈRES SUR LA
RÉGION DE MALINSKA-GLAVOTOK DE L'ILE KRK)

Sjeverozapadni dio otoka Krka zaštićen je od jačeg utjecaja bure 200—300 m visokim brežuljcima, koji se protežu u pravcu Omišalj—Dobrinj—Gabonje—Vrh. Radi toga, pa radi maiog broja sitne stoke, napose koza, koje su na paši većinom vezane na užetu (ondje je dosta uvedena krupna stoka) kao i radi razvijene svijestih okolišnih žitelja o važnosti šuma, taj je dio otoka Krka sav pokrit šumskim zelenilom. Tamošnja šumovitost čini cijeli ovaj kraj vanredno pitomim; po njoj se on znatno razlikuje od kamenitih pustoši mnogih naših primorskih krajeva i otoka. U ovom području ima mnogo dobro uzdržavanih šumica. Osim toga prostire se južno od Malinske uz cestu prema gradu Krku državna šuma zvana *M u n é l j*, koja je velika 59 ha, a južno od mjesta Kras, uz cestu Dobrinj—Krk, državna šuma zvana *G r d n j e*, velika 36 ha. Jugozapadno od Malinske prostire se velika šuma samostana Glavotoka.

1. **Dendrološke prilike.** Spomenute šume i šumice spadaju po svom sastavu u područje submediteranske listopadne šume. Prema Braun-Blanquet¹ spadaju one u svezu *Quercion pubescentis-sessiliflorae*; prema Adamović² u mješovitu listopadnu šumu sa crnim jasenom (*Ornus Mischwald*), a prema Horvatić³ u listopadnu šumu hrasta medunca i bjelograbića.

¹ Braun-Blanquet: Zur Kenntnis nordschweizerischer Waldgesellschaften, Dresden 1932, s. 8.

² Dr. L. Adamović: Die Vegetationsverhältnisse der Balkanländer, Leipzig 1909, s. 124.

³ Horvatić: Nastavak istraživanja vegetacije otoka Krka. Ljetopis Jugoslavenske akademije, svezak XXXI. 1939, s. 155.

Glavne su vrste drveća u ovim šumama: *Carpinus duinensis* Scop., *Quercus pubescens* W., *Pistacia terebinthus* L., *Fraxinus ornus* L. Na pojedinim mjestima, kao na pr. oko jezera Ponikve, pridolazi dosta i *Fraxinus oxyacarpa* Willd (ovdje zvan jesika), *Ulmus campestris* L., *Acer monspessulanum* L. (ovdje zvan žestilj), *Acer campestre* L., *Ostrya carpinifolia* Scop., *Prunus mahaleb* L., *Cornus mas* L., *Prunus spinosa* L., *Sorbus domestica* L., a na pojedinim mjestima *Quercus cerris* L., *Celtis australis* L., *Pirus amygdaliformis* Will. Na pogodnim tlima raste kod Dobrinja *Castanea sativa* Mill., nedaleko Dobrinja, zatim u Dubašnici kod starog groblja (a vjerojatno i na još kojem mjestu) i *Carpinus betulus* L. (ovdje zvan klokoč).

Sl. 1. Stablo od *Carpinus duinensis* Scop. u Maslinskoj, debelo u 1.30 m nad tlom 28 cm. Fot. Dr. A. Petračić, Zagreb.

Sl. 2. Rašljasto stablo od *Castanea sativa* Mill. u Glavotoku, debelo u 1 m nad tlom 70 cm, odnosno 45 cm. Fot. Dr. A. Petračić, Zagreb.

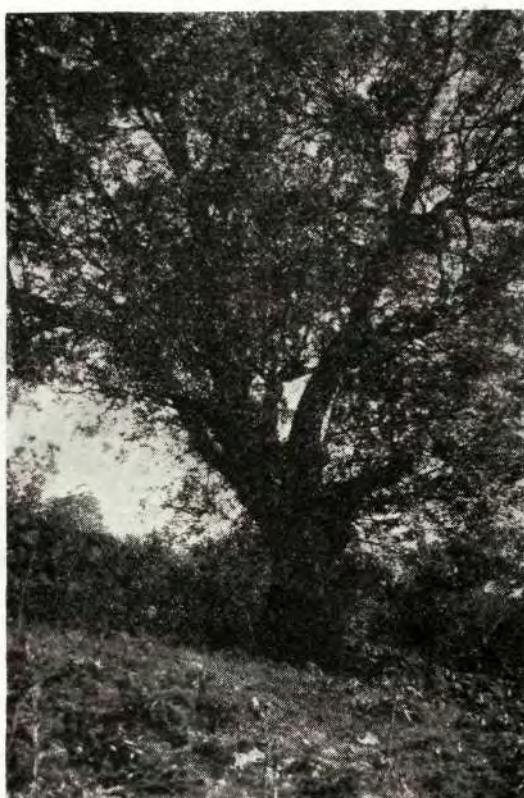
Od grmlja vrlo su česti u ovom području: *Paliurus aculeatus* Lam., *Pistacia terebinthus*, *Prunus spinosa*, *Ligustrum vulgare* L., *Cornus sanguinea* L., *Cornus mas*, *Crataegus monogyna* Jaqu., *Coronilla emeroides* Boiss., *Colutea arborescens* L., *Evonymus europaea* L., *Rhamnus rupestris* Scop., *Rhamnus intermedia* Steud. et Hochst., *Ruscus aculeatus* L., *Juniperus oxycedrus* L., *Juniperus communis* L. i dr.

Kod Dobrinja pridolazi i *Erica arborea* L. (ovdje zvana mahača*).

Od povijuša spominjemo: *Hedera helix* L., *Clematis vitalba* L., *Clematis flammula* L., *Lonicera etrusca* Sant., *Asparagus acutifolius* L.

* Grmovi zimzelenih lisnatih vrsta drveća počinju se pojavljivati tek na jugo-zapadnom dijelu otoku Krka.

Kao rijetkost u ovom području obzirom na debljinu debla spominju se ovdje dva stabla od *Ulmus campestris* kod staroga groblja u polju kod Malinske, koja su debela u prsnom promjeru ca 80 cm i visoka preko 20 m. U zaselku Porat ima više debelih stabala od *Celtis australis*, od kojih je jedno stablo ove vrste, koje se nalazi u dvorištu samostana, debelo cca 80 cm u 1 m iznad zemlje. Spomena je vrijedno i stablo od *Castanea sativa* (»marona«) na njivi samostana Glavotok (sl. 2), koje se rašlja od zemlje, a od kojega je jedna rašljaa debela u

Sl. 3. Stablo od *Pistacia terebinthus* L. u Glavotoku, debelo u 1.30 m nad
tлом 80 cm. Fot. Dr. A. Petračić, Zagreb.

visini od 1 m nad zemljom 70 cm, a druga cca 45 cm. Zbog debljine spominje se ovdje i stablo od *Morus alba* L. kod hotela »Velebit« u Malinskoj, koje je u 1.30 m nad zemljom debelo cca 1,20 m. Napose veliku rijetkost predstavlja jedno debelo stablo od *Pistacia terebinthus* kod samostana Glavotok (sl. 3.). Ono je u prsnoj visini debelo 80 cm, a grana se kod 2,50 m visine. Slika 4. prikazuje njegovu koru. U vezi sa vlastitim i dobivenim podacima o najkrupnijem našem primorskom drveću možemo smatrati, da je ova smrdljika najdeblje stablo ove

vrsti u cijelom našem Primorju,⁵ a po svoj prilici i u cijeloj Jugoslaviji. Svakako je hvale vrijedno, da je uprava samostana znala ovo stablo sačuvati i da ga još i sada brižno čuva.

Posebne su pažnje vrijedne prilike sa pajasenom (*Ailanthus glandulosa* Desf.) u Malinskoj i susjednom zaselku Bogovići. Velik dio površine ovih mjesta obrastao je pajasenovim grmljem. Ono posvuda bujno raste, pa su i kamene gromače, kojima su ogradeni pojedini posjedi i vrtovi, na mnogim mjestima njime obilno obrasli. Kako nismo našli ni jedno jače stablo, koje rada sjemenom, zanimalo nas je, odakle toliko pajasena. Doznali smo, da su prije duljeg vremena rasla kod crkve u

Sl. 4. Kora stabla iz sl. 3. od *Pistacia terebinthus* L. Fot. Ing. Simić, Subotica.

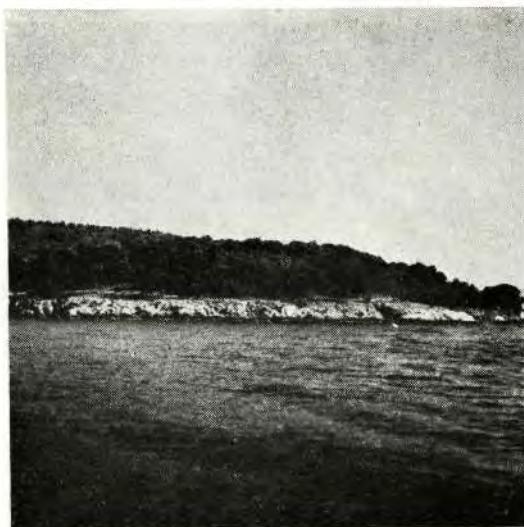
Sl. 5. Srednjedobna šumica od *Pinus nigra* var. *austriaca* Aschers. et Gr. u Malinskoj. Fot. Dr. A. Petračić, Zagreb.

Bogovićima odrasla stabla pajasena, čijim se sjemenom zasijala cijela okolica. Danas se pajasen ondje smatra korovom, koji preotimlje sve više maha, prelazeći na oranice i vrtove. Radi toga je općinsko vijeće pred više godina stvorilo (navodno) zaključak, da nitko na svom posjedu ne smije pustiti pajasen (ondje zvan divlji orah) da rodi sjemenom. Zato ga stanovnici preko zime i nište.

U dryoredima, parkovima i oko vila uzgojena su ponajviše stabla i grmovi slijedećih vrsta: *Populus alba* L., *Populus canadensis* Moench,

⁵ Dr. L. Adamović u knjizi: Führer durch die Natur der nördlichen Adria, Wien u. Leipzig 1915, navodi na s. 1940., da se smrdljika može u povoljnim prilikama razviti u stablo i postići visinu 4—8 m; takove dimenzije da se jedva nadu u Istri, ali na otoku Mljetu da ima smrdljikovih stabala i do 10 m visokih. (Opaska: u okolini Jezera na Mljetu pisac nije našao ni jedno smrdljikovo stablo, koje bi i približno imalo navedene dimenzije.)

Aesculus hippocastanum L., *Paulownia imperialis* Sieb. et Zucc., *Catalpa* sp., *Albizzia julibrissin* Durazz., *Quercus ilex* L., *Pittosporum tobira* Ait., *Eriobotria japonica* Ldl., *Cercis Siliquastrum* L., *Ligustrum japonicum* L., *Viburnum tinus* L., *Rhamnus alaternus* L., *Nerium oleander* L., *Myrtus communis* L., *Spartium junceum* L., *Picea pungens* Engelm., *Sequoia gigantea* Loud. (samo jedan primjerak), *Cedrus-vrste*, tuje, razne palme, juke i dr. Napose se spominje, da u ovoj okolici ima dosta lijepih stabala od *Cupressus sempervirens* L., a ima i nekoliko primjeraka od *Cupressus arizonica* hort.⁶ Lijepa i debela cca 20 m visoka stabla običnog čempresa nalaze se kod samostana u Glavotoku. Najviši se čempres nalazi u središtu Malinske; drži se, da je to najviše čempresovo stablo na otoku Krku. Od borova ima dosta stabala i stabalaca od *Pinus hale-*

Sl. 6. Srednjedobna sastojina (tamnija) od *Quercus ilex* L. u Glavotoku, uzgojena ručnim putem. Fot. Ing. Simić, Subotica.

pensis Mill. i *Pinus nigra* var. *austriaca* Aschers. et Gr. Uz hotel »Draga« nalazi se odrasla šumica crnoga bora sa nekoliko stabala alepskog bora (sl. 5.). Lijepa su dva odrasla stabla od *Pinus pinea* L., kod samostana u Glavotoku tik uz more, koja su u prsnom promjeru debela cca 70 cm.

Kao posebnu rijetkost i lijep ukras za okolinu napose zimi spominje se sastojina crnike (*Quercus ilex* L.) na posjedu samostana u Glavotoku. Ta se sastojina nalazi u neposrednoj blizini mora i samoga samostana (sl. 6.). Sastojina je velika cca 1 jutro, a uzgojena je ručnim putem. Da to nije prirodna sastojina, poznata se po sastavu susjedne sastojine, gdje dominira *Quercus pubescens* i gdje nema ni jednog crnikovog stabla. Većina je crnikovih stabala u spomenutoj sastojini debela u prsnoj visini 25—40 cm, no ima ih debelih i 60 cm. Poprečna im je visina 10—15 m. Sklop je sastojine na pojedinim mjestima 0'9 a na

⁶ čije plodne ljuške na češerima imaju oštrotvrdi roščić.

pojedinim je znatno manji. Podstojnu sastojinu u ovoj šumi čine: *Laurus nobilis* L., *Quercus ilex*, *Fraxinus ornus*, *Ebonimus europaea*. Ona je visoka 2—4 m, a pokriva tlo do cca 50% površine. Na partijama, gdje je sklop jače otvoren, podstojna je sastojina visoka 7—8 m. Prizemnu floru, koja pokriva tlo na cca 80% površine, čine pretežno: *Ruscus aculeatus* L., *Laurus nobilis*, *Ulmus campestris*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus duinensis* i *Rubus* sp.

2. Šumsko-uzgojne prilike. Po svom uzgojnem obliku spadaju spomenute šumice velikim dijelom u niske šume sa pričuvcima ili u obične niske šume. U mnogim privatnim šumicama vrši se sječa prevršivanjem stabala (sl. 7.). Držimo, da je takova sječa uvedena ondje radi zaštite tla, kao i radi svježine i hladovine, u kojoj se trava (paša) za vri-

Sl. 7. Sječa prevršivanjem stabala od *Quercus pubescens* W. u Malinskoj.
Fot. Dr. A. Petračić, Zagreb.

jeme suše bolje održi. Prema tome ista površina služi u ovim šumicama za produkciju drva i za pašnjak. Pucić⁷ navodi o sjeći prevršivanjem, da su zbog takve sječe za venecijanske vladavine propale na Kvarnerskom otočju mnoge šume. Republika Venecija zadržala si je rezervatno pravo na sve hrastove iz privatnih šuma sposobne za brodogradnju, te je obvezala posjednike takovih šuma, da sve drvo za brodogradnju bez otstete imaju dopremiti u luku. Da to donekle osujete, šumovlasnici su nastojali, da hrastova stabla onesposobe za te svrhe, pa su najljepša stabla prevršivali.

U samom mjestu Malinska nalazi se dobro uzdržavani šumski vrt, u kojem se uzgajaju biljke za šume i parkove.

⁷ Joseph Pucich: Die Karstbewaldung im österreichisch-illirischen Küstenlande nach dem Stande zu Ende 1899. Triest 1900, s. 26.

3. Iz uporabe šuma. Iz otoka Krka, a napose iz područja Malinske izvozi se dosta velika množina ogrjevnog drveta u Sušak i u Italiju. Ras-cijepani komadi ili nešto deblje obične sječenice (cca 3—5 cm debele) u duljini od 30 cm izvoze se ponajviše u Sušak. Posve tanke sječenice u duljini od 60 cm (cca 1—3 cm debele) izvoze se ponajviše u Italiju, jer one nemaju kod nas prode.

Usput se spominje, da prema iskustvu tamošnjih žitelja drvo od medunca (*Quercus pubescens*) polaganije gori nego ono od bjelograbića (*Carpinus duinensis*), ali bolje drži žar; da bjelograbić daje bolje ogrjevno drvo nego crni grab (*Ostrya carpinifolia*); da se daske izrezane od mlađih stabala koprivića (*Celtis australis*) jako vitlaju.

*

Na koncu ovih naših bilježaka moramo se osvrnuti i na jednu za naše šumarstvo i vrtlarstvo svakako nepovoljnu činjenicu. Doznali smo, da su crnikova stabalca kuglastih krošanja, koja su zasadena u drvore-dima i na šetalističima u Malinskoj, a i u nekim drugim primorskim mje-stima, nabavljeni iz inozemstva. Izdana je za njih dosta znatna svota, Držimo, da to kraj mnogih naših šumskih rasadnika i kraj velike množine crnikovih šuma na otocima ne bi smjelo biti, jer nam to bez dvojbe krnji stručni ugled kod kuće, a i u inozemstvu.

RÉSUMÉ

La partie nord-ouest de l'île Krk (en Mer adriatique) est bien boisée. Ses forêts, d'après Braun-Blanquet, appartiennent à l'association *Quercion pubescantis - sessili-florae*. Elles font l'objet d'un traitement en forêt-taillis ou en taillis avec des étalons (baliveaux). La petite forêt de *Quercus ilex* près de Glavotok (fig. 6), c'est une futaie établie artificiellement. L'arbre de *Pistacia terebinthus* à Glavotok (fig. 3) ayant une épaisseur de 80 cm à hauteur d'homme devrait, probablement, être l'arbre le plus épais de cette espèce en Yougo-Slavie.

Ing. VOJKO KOPRIVNIK, (Beograd):

DRVO I RAT

(LE BOIS ET LA GUERRE)

Šuma je kao izvor sirovine bila od vajkada od velikog značaja za odbrambenu moć zaraćenih naroda. Već u preistorijsko doba nailazimo na ratni pribor, koji je velikim delom izrađen iz drveta. Oružje kao: luk, strela, kopljje, držak od sjekire i buzdovana, sedlo, ratna kola i t. d. bilo je izrađeno iz drveta. Sošnice, naseobine na stupovima nad vodom, bile su građene iz drveta i čuvale su stanovnike kako od divljih zverova tako i od napadaja susednih plemena. Ratni logori na kopnu bili su okruženi drvenim palisadama kao čvrstom, brzo podignutom ogradom, koja je branila vojsku od očekivanih i neočekivanih napadaja.

U današnje se je doba naravno mnogo toga izmenilo. Oružje se izrađuje mahom iz gvožđa i čelika, a kod utvrđenja je drvo istisnuto skoro potpuno armiranim betonom. Još je i treća grana odrbrane, ratna mornarica, skoro sasvim napustila upotrebu drveta, te se služi u današnje doba isto gvožđem i drugim metalima, donekle armiranim betonom a samo još u neznatnoj meri drvetom. U vazduhoplovstvu, gde se mora upotrebiti samo odabran i do krajnosti besprekoran materijal, računaju stručnjaci kao minimalnu količinu za jedan normalni vojni avion cca $7,5 - 15 \text{ m}^3$ oblog drveta.

Da bi mogli uočiti bar donekle važnost drveta, glavnog šumskog proizvoda, u ratnoj privredi treba da se osvrnemo na količine, koje konsumiraju godišnje velike zemlje u normalno doba. Nas pre svega zanimaju tri velike zaraćene sile na zapadu, Francuska, Nemačka i Engleska.

Francuska troši godišnje prosečno 23,5 milijona kubnih metara drveta iz sopstvenih šuma, uz višak uvoza od 3,14 milijona m^3 tehničkog drveta (što uvozi preko svog izvoza) dakle ukupno godišnje 26,64 milijona m^3 .

Nemačka prerađuje godišnje ogromnu količinu od 42,68 miliona m^3 oblovine. Od ove prosečno uvozi višak (Mehreinfuhr) od 13,23 miliona m^3 , u vrednosti od oko 320 milijona maraka.

U Engleskoj iznosio je uvoz drveta 1913 god. dakle pred svetski rat 29 milijona m^3 oblovine što odgovara prilično godišnjoj sopstvenoj produkciji tehničkog drveta u Nemačkoj. K tome dodajemo još 1,5 miliona m^3 iz vlastitih šuma Britanije i tako dobivamo godišnju potrošnju od 30,5 milijona m^3 u Engleskoj.

Ove količine za vreme svetskog rata nisu bile dovoljne ni u jednoj zemlji, jer su sve ove tri države pored normalne potrošnje prethvatima posekle dobar deo rezervi drvenog materijala u sopstvenim šumama. To nas nesmije začuditi. Rat nemilice troši sve rezerve: u ljudima, u novcu pa i u drvetu. Važno je samo, da se za vreme mira trajnim racional. gazdovanjem stvaraju, ako već ne stvarne drvene rezerve, a to bar normalne zalihe drveta u domaćim šumama. Duboku stvarnost ove istine osetila je u prošlom svetskom ratu najjače Engleska, pošto joj je, kao što kaže prof. Endres, neograničen podmornički rat Nemačke sprečio normalan dovoz drveta iz severnih zemalja. Zbog toga je bila prinuđena, da devastira velik deo inače razmjerno neznatnih (1,34 miliona ha t. j. ciglo 4,3% površine) sopstvenih šuma na britanskim ostrvima. Englesku je ova tvrda pouka stvarnosti naterala, da se je nakon svetskog rata prvi put u svojoj istoriji pozabavila u svojoj inače osetljivoj privrednoj politici i šumarstvom. Tako je zakonom od 19. augusta 1919 (Forestry Akt) osnovano na britanskim ostrvima prvo šumarsko nadleštvo.

Ne ulazeći u preim秉stva, koja pruža sama šuma kao sredstvo odbrane na granicama zemlje, na bojnim poljima, na obalama reka i mora i iza fronta kao sklonište vojnim jedinicama, artiljeriji, avijaciji i komorrama, želimo ovde da ukažemo samo ukratko na najvažnije šumske proizvode, koji se za vreme rata neminovno očekuju i traže. I to kako u zemljama, koje nemaju mnogo šuma, tako i u onima, koje raspolažu velikim površinama šuma.

1) Kod fortifikacionih radova. Premda je u današnjim stalnim fortifikacijama drvo znatno potisnuto armiranim betonom i čeličnim pločama ipak unutrašnji uređaji, logori momčadi, depoti municije,

sanduci za prenos alata, hrane i municije, rezervni štokovi grade za brze opravke i sl. još uvijek traže znatne količine raznovrsnog drvenog materijala.

U toliko više drveta zahtevaju improvizovane odbrambene naprave uz stalne fortifikacije kao i uopšte osiguranja u rovovskom ratu. Stotine kilometara rovova treba osigurati daskama, stubovima i gredama, treba providiti oplatom zemunice mrtvih straža i podupreti visoke izvidnice. Podzemna su skloništa obložena i poduprta drvetom. Osiguranja i prepreke pred položajima podešavaju se uz upotrebu greda, dasaka, kolja i letava, tako da se bez drveta rovovski rat ne da ni zamisliti.

2) *A r s e n a l s k e u p o t r e b e*. Moramo istaći, da je izumom vatretnog oružja u arsenale uvedena kao najvažnija sirovina gvožđe, čelik i drugi metali. Drvo ipak nije iščezlo. Vrlo velike količine raznog odabranog drveta treba obezbediti za kundake, lafete, razne točkove, municione sanduke, i t. d. Najraznovrsnija pionerska grada za opravku puteva, železnica, za brzu izgradnju ratnih mostova i za odbrambene naprave svih tih postrojenja mora biti spremljena u drvetu. Barutanama treba u velikim količinama celuloza, koja se isto hemijskom prerađom dobija iz drveta.

3) *U b o j n a s l a g a l i š t a*. Pošto se moraju rezervni depoti municije, hrane, odeće, sanitetskog materijala i t. d. — kod današnje neverovatno ubrzane i uvećane potrošnje držati u rezervi u ogromnim štokovima sa strane svake vojne intendature, zahteva uskladištanje tog materijala, bezbroj baraka, depota, garaža, i privremenih slagališta, koja se mahom izgrađuju iz drveta ukoliko nema raspoloživog lima (Wellblech). Stotine i hiljade komorskih kola sa konjskom zapregom, improvizirani hangari za avione, barake za provizorne ili izolovane bolnice, logori za zarobljenike, štale za konje i stoku i t. d. traže drvo kao svoju osnovnu i najjeftiniju sirovinu.

4) *B r o d o g r a d n j a*. Od pred 120 godina, t. j. od prilike od kako je parobrod zavladao morima, i u toj je privrednoj grani upotreba drveta dosta spala. Poznato je, da je Francusko šumarstvo dobilo svoju osnovnu i slavnu »Ordonance des forest« (1668 god.) u glavnom radi interesa ratne mornarice. Veliki Colbert i Vauban strahovali su, da Francuska jednom neće imati dovoljno hrastovine za svoje ratne brodove. »La France périra faute de bois«. Ova bojazan bila je povod prvom racionalnom šumskom gazdinstvu u Francuskoj! Danas naravno takva bojazan nije više opravdana, ne samo zbog međunarodnog saobraćaja već i zbog upotrebe metalra u brodogradnji u mesto drveta. Ipak je drvo u izvesnoj meri i u ovoj branži očuvalo svoje mesto. Sama gradilišta sa skelama i pomoćnim kosturima za lađe gutaju još uvijek velike količine drveta a i na samim gvozdenim ladama ostali su izvesni delovi kao jarboli, palube, krovovi, balustrade, čamci za spasavanje, unutarnji uredaji i dr. iz drveta. Jedrilice se grade i danas još većim delom iz drveta. Brodovi, koji saobraćaju u tropskim zemljama imaju svo gvožđe iznutra obloženo drvetom, kako bi se time osujetilo brzo sprovođenje velike toplove izvana. Obalna se i riječna plovidba služi isto tako i danas pretežno drvenim ladama. Za vreme rata, kada države žele da na brzu ruku nadoknade gubitak tonaže na brodovima, moraju i za ovu svrhu da obezbede dovoljnu količinu drveta. Većim je delom potrebno visokokvalitetno i odabranio drvo u glavnom hrastovina, borovina i ariševina. Engleska daje u ovom poslu naro-

čitu prednost Teak-drvetu, jer na gvožđu sprečava rđu, koju suprotno hrastovina baš izaziva.

5) Vazduhoplovstvo. Već ranije smo istakli, da se kao prosečna potreba za 1 vojni avion bombarder računa 7,5 do 15 m³ oblog drveta. Ova razmijerno velika količina drveta potrebna je s razloga, što se obradom i izabiranjem naročitog kvaliteta mnogo mase gubi kao otpadak. Kod današnje nevideno forsirane produkcije vojnih zrakoplova, kada se ovo novo oružje bori za svoj presudni značaj i kod napadaja i kod odbrane iznad kopna i mora jasno je, da mora svaka zaraćena ili nezaraćena država strogo voditi računa o zalihamama kvalitativno prvoklasnog drveta, koje traži fabrička proizvodnja aviona. U glavnome dolazi u obzir najfinije rezonantno drvo (mekano), bezprekorne ukočene ploče (Sperrplatten) i žilava, otporna borovina i jasenovina.

6) Železnički saobraćaj i telegrafsko-telefonski uređaji. U poslednjem su deceniju sve zapadne države činile grandiozne napore u cilju motorizacije vojske. Za prebacivanje motorizovanih trupa sagradeno je na hiljade kilometara specijalnih betonskih drumova. Naročito se u tome istakla Nemačka. Pored svega ovoga železnice, kao prevozno sredstvo za mobilizacione milionske vojne snage nisu izgubile svoj veliki značaj.

Glavna potreba drveta u železničkom saobraćaju otpada na železničke pragove i gradu za građenje vagona. Potrošnja za ovu poslednju svrhu nije razmijerno toliko velika ali je zato tim veća količina drveta potrebna za železničke pragove. Nemačka troši godišnje na 57.642 km pruga oko 1 milijon m³ drveta ili 10 milijona komada pragova. Francuska na 53.561 km oko 16 milijuna pragova, jer upotrebljava isključivo drveni prag. A Engleska za 39.262 km pruga oko 11 milijuna pragova. Pošto se prosječno oko 6 komada normalnih pragova izrađuje iz 1 m³ dryvene mase iznosi godišnja potreba drveta za železničke pragove u tim zemljama više miliona kubika oblovine. Istina, da se za vreme rata pragovi ne menjaju tako rigorozno kao u normalno vreme, ipak radi sigurnosti saobraćaja i mnogostruko uvećane upotrebe ova potrošnja drveta absorbuje znatne količine.

Ne smemo zaboraviti ovde ni potrošnju telegrafskih i telefonskih stubova, kao ni stubova za prenos električne struje. Pre svetskog rata bilo je na telegrafsko-telefonskim linijama oko 70 miliona, a na električnim dalekovodima oko 20 miliona stubova u upotrebi. Ova mreža se nakon rata brzo uvećala. I za održavanje ovih linija treba uzeti u račun barem 100—150 hiljada kubika drveta godišnje za svaku od tri zaraćene zapadne zemlje. A besprekorno snabdevanje strujom naročito industrije, kao i nesmetan telegrafski i telefonski saobraćaj predstavljaju bitan zahtev u savremenom vođenju rata.

7) Potrošnja pozadine. U mnogome se potrošnja drveta u pozadini za vreme rata stvarno umanjuje. Prestaju normalni investicioni radovi tako države kao i samoupravnih tela i privatnika. Građevinska delatnost se ograničava gotovo samo na neophodno održavanje i najnužnije opravke. Ukočena je i potrošnja nameštaja, luksuznih izrada, pleternih izrada i sl. Ove grane privrede ne troše doduše ni u miru veće količine drveta.

Zato se u ratu obično uvećava rad u rudnicima i ugljenicima. Potrošnja se rudar. drveta u ratu uvećava obično sto-procentno. Engleska

je u prošlom ratu trošila godišnje 4,5, Nemačka 7 milijona m³ rudarskog drveta. I gorivo drvo, koje mora u mnogim fabrikama, u kućanstvu a često i u železničkom saobraćaju nadomestiti ugali, dolazi do vrlo uvećane potrošnje. Da se prevozom ne bi opteretile pruge, treba za snabdevanje većih varoši i industrijskih centara rezervisati šumske komplekse u bližoj okolini. Industrija je kartona i papira kao i industrija kemijske prerade drveta mahom u službi vojne uprave. Katranisanu lepenku za pokrivanje baraka, zaklona, garaža i t. d. traži vojska danas u neverovatnim količinama. A zemlje kao naprimer Nemačka, koje su blokadom odsečene od uvoza mnogih sirovina, moraju upotrebiti drvo odnosno celulozu u takozvanoj industriji »surogata« (Ersatz-stoffe) za čitav niz predmeta svakidašnje potrebe kao za veštačku vunu, veštačku svilu, celofan, trolit, šećer i sl.

Treba ovde navesti i važnu produkciju raznih alkohola suvom destilacijom drveta, koji kao lako zapaljive tečnosti služe mjesto benzina. I tanin kao ekstrakt za štavljenje koža spada u veoma potrebne sirovine ratne proizvodnje radi snabdevanja vojske nepromočivom obućom.

Prema ovakvoj slici potrošnje drveta za vreme rata u ratne svrhe i svrhe najnužnije privrede pozadine proizlazi, da i drvo spada u red neophodno potrebnih sirovina za vodenje rata. Ovo je uočio već 1914 god. i W. Rathenau,* prvi čovek, koji je odmah u početku svetskog rata shvatio potrebu organizacije ratne privrede u cilju osiguranja neophodnih sirovina. Čim je naime Engleska Nemačkoj objavila rat, Rathenau je smesta u video, da su time Centralne sile došle u položaj opkoljene tvrđave, u kojoj treba voditi računa ne samo o hrani već i o količini svih sirovina, potrebnih za ratovanje.

I on je kao osnivač takozvanog zavoda KRA (Kriegs-Rohstoff-Abteilung) sredinom avgusta 1914 god. u Berlinu uvrstio i drvo u red neophodnih ratnih sirovina. S toga možemo naći drvo obeleženo kao ratnu sirovinu takoder u svima šemama, koje su izradene posle rata od raznih autora po raznim zemljama u cilju uređenja ratne privrede.

Jasno je, ako već normalno vreme traži izvestan plan za vodenje privrede, takozvanu plansku privredu, da treba za uvećane potrebe rata pripremiti osobito pažljivo izrađen plan. Jer ratna privreda treba da je planska privreda *zar' ešožn'!*. Samo tako se može postići stvarno najveća snaga zajednice!

U okvir valjanog vodenja rata spada dakle neosporno racionalan plan ratne privrede a u tom planu nesme manjkati raspored provadjanja potrebne eksploatacije šuma, angažovanja odredene drvarske industrije za izradu određenih sortimenata, potrebnih transportnih sredstava za prevoz u odredena mesta upotrebe: arsenale, slagališta, mobilizacione centre i sl.

Samo tako planski i racionalno osigurana produkcija šumske proizvoda moći će zadovoljiti ogromne potrebe savremenog rata. U mirno

* S. Fischer, Berlin 1925. V. str. 28 i dalje.

doba pak treba valjana šumarska uprava da potrajinim gospodarenjem osigura potrebne dryne zalihe, koje će moći nesmetano trošiti univerzalni i suvereni potrošač ljudskih života i privrednih dobara, okrutni razarač: »Rat!«

RÉSUMÉ

Malgré que la guerre consomme des grandes quantités du fer et du béton, on ne cesse pas, dans le but de la guerre, demander des quantités considérables du bois. Or il faut, en paix, créer des réserves nécessaires et établir les plans d'exploitation.

SAOPĆENJA

OBRANA ŠUMA.

Lijepa i iskrena rasprava ing. Marijana Matijaševića »Gospodarsko-političke mјere za obranu šuma« (Š. L. od g. 1940. br. 4—5, str. 237) zahvatila je problem u njegovoј bitnosti, te ga obrazlaže teoretski posve ispravno ali nepotpuno, jer nije zahvatila problem potrebe na drvu gorivom i gradevnom. Meni nije svrha da kritiziram tu zaista vrijednu raspravu, koja može služiti mjerodavnima kod rješavanja tog problema kao osnovica, već bi želio iznijeti markantan primjer pustošenja šume iz političko-demagoških razloga.

Prošla je zima sa obilnim snijegom i dugotrajnim hladnim vremenom dala mnogo prilika za pustošenje šuma nepovlasnom sjećom. Ništa nije priječilo izvoz drva iz šume, što više obilan snijeg omogućio je izvoz drva potpuno. To je jedan od važnih uvjeta, da nesavjesni ljudi nepovlasnom sjećom opustoše šumu. Pod takvim je prilikama pala mnoga šuma u Banovini Hrvatskoj žrtvom neznanja, pohlepe, nesavjesnosti i demagogije.

U početku navaljivali su na šumu samo pojedinci, a poslije sve više njih i sve češće, dok nije navalilo na šumu cijelo selo te pustošilo po šumi danju i noću. Konačno su navalila na šumu i druga okolna sela, pa je u šumi bio gotovo svaki, koji je imao vozniog blaga. Drvo se izvozilo čak i ručnim saonicama, a pustošilo se i noću za mјesečine. Karakteristično je za psihozu toga čina to, da je u nepovlasnoj sjeći jedne šume sudjelovao i općinski stražar.

Šuma je mješovita sastojina hrasta, jasena, briješta i inog drva, stara 60 godina. Rušena su samo najbojla stabla sposobna za gradu, a masovno se pustošilo od 15. I. do 15. III. s nekim prekidima. Premda je na terenu bila oružnička asistencija 67 dana poprečno sa 9 oružnika dnevno, ipak je učinjena ogromna šteta, koju nikakovim sredstvima nije bilo moguće sprječiti. Pustošilo se u glavnom na površini od 100 ha. Sasjećeno je i nepovlasno prisvojeno u svemu po stručnoj procjeni:

2523 kom. hrastovih stabala	1316 m ³
2673 » jasenovih »	1310 »
451 » brijestovih »	130 »
590 » grabovih »	51 »
300 » lipovih »	59 »
6573 kom. stabala	2866 m ³

Od toga otpada uz umjerenu procjenu na razno tehničko drvo 1335 m³, a sve u ukupnoj vrijednosti od 700.000 Din. Od ukupne je dryne mase posjećeno oko 20% i to najvrijednije. Navedena dryna masa nije sjećena nekim pravilnim redom, već

kako je to razumljivo, neuredno po cijeloj površini tako, da su na pojedinim mjestima, gdje su bila bolja stabla, ista hametom sasiečena. Takvim je načinom sječe sastojina ne samo kvalitativno uništена, već je obzirom na uzgoj stavljen u pitanje dalnje podržavanje te sastojine. Situacija je u tom pogledu tim tragičnija, što se na istoj površini nalazi mnogo hrastovih i brijestovih sušaca, koje su pustošitelji ostavili netaknute, jer su siekli samo vrijednija stabla.

Ako se navedenoj vrijednosti štete doda preko 200 prmt izradenih gorivih drva, koja su prigodom pustošenja pokradena, zatim troškovi oružničke asistencije kao i uvećani troškovi čuvanja šume te konačno posredna šteta učinjena sastojinji tim pustošenjem, diže se šteta i na milijun dinara. Premda tu štetu tripi u prvom redu šumoposjednik, nije potrebno naglasiti, od kolike je štete to pustošenje po narodno gospodarstvo a specijalno za istočnu Slavoniju, gdje na ovaj način nestaju i posljednji ostaci šuma.

Ispitujući uzroke tog pustošenja, došao sam do uvjerenja, da ekonomsko stanje žitelja uopće ne dolazi u obzir. Okolna su sela relativno imućna, nadijeljena dovoljno poljodjelskom zemljom sa mnogo marve, tako da siromaštvo i oskudica kao uzrok pustošenja šume uopće otpada. Zemlje su dobre a relativno se dobro i racionalno iskorističu. Zaista siromašnih seljaka ima malo. Međutim, kad moram konstatirati, da su pustošili šumu samo imućniji seljaci t. j. oni, koji su imali vozno blago a pustošenjem se nijesu koristili najsiromašniji t. j. oni, koji nemaju voznog blaga, onda se sigurno moraju uzroci tražiti drugdje. Teškoće u snabdjevanju drvom nijesu postojale, jer selo ima svoju dosta veliku zajedničku šumu, koja je dovoljna, da ih trajno opskrbi drvom a osim toga su seljaci imali prilike, da podmire kupom ili radom u onoj istoj šumi, koju su pustošili, sve svoje potrebe na drvu. Nestašica drva kao uzrok pustošenju otpada potpuno.

Nažalost dolaze kulturno-socijalni uzroci u konkretnom slučaju potpuno do izražaja. Nije to prvi puta, da ti isti seljaci pustoše okolne šume, već se je to dogodilo češće i ako ne u tolikoj mjeri; pustošili su dapače i svoje vlastite šume, ako nisu mogli tude. Tu se pokazuje u potpunom svjetlu pomanjkanje shvaćanja zajednice i osjećanja za tu zajednicu te potpuni manjak za shvaćanje vrijednosti šuma sa narodno-gospodarskog gledišta bez obzira na kategoriju vlasništva. Dolazi do potpunog izražaja gola sebičnost, da se danas iskoristi sve, što je moguće, bez obzira što će biti u budućnosti, odnosno, da se danas užije sve u potpunoj mjeri bez grižnje savjesti, kako će biti nasljednicima. To je in ultima linea manjak kulture. Pohlepa za materijalnim koristima i korišćenje zemaljskim dobrima bez obzira na pravo i pravdu odraz su toga pustošenja.

Ovi bi se kulturno-socijalni uzroci pustošenja šuma dali uz malo dobre volje ukloniti, ako ne svuda, ono bar u pojedinim slučajevima. Ljudi koji imaju povjerenje naroda i koji imaju upliva na narod, mogli bi u tom pogledu mnogo učiniti. U ovom konkretnom slučaju manjkala je dobra volja. Sve molbe i zaklinjanja kod uplivnih ljudi dotičnog kraja, da poduzmu potrebne mјere, kako bi se pustošenje sprječilo odmah u zametku, nisu koristile. Ostalo je samo kod obećanja, ali su zato nesavjesni i neodgovorni elementi poticali ljude na daljnja pustošenja. Takovim razvojem događaja nastala je medu narodom psihозa, da je ono što radi dobro i pametno pa se radi toga pustošenje nije moglo ni sprječiti. Može se zahvaliti jedino uvidavnosti šumoposjednika, da kod uredovanja oružničke asistencije nije došlo do krvoproljeća, jer je šumoposjednik tražio od oružnika, da postupe taktički, te da izbjegavaju upotrebu oružja. Radi toga nisu ni oružnici mogli sprječiti pustošenje, pa je ono prestalo tek onda, kad je snijeg kopnio i kad se više nije moglo drvo izvazati iz šume radi nepruhodnih puteva.

Kod kućne pretrage u pojedinim selima našlo se vrlo malo drva pa se je istraživalo, kuda je dospjela tolika količina drva. Ustanovljeno je, da se drvo gotovo uvi-

je k izvozilo ravno iz šume po cijeloj bližoj i daljoj okolini raznim malim pilanama, mlinovima, obrtnicima, pustarama i privatnicima, koji su to drvo radi velike ponude kupovali uz bagatelu cijenu a pošto su znali, da drvo potječe od krađe, odmah su ga i preradili. Neznatna količina je upotrebljena za potrebe seljačkog gospodarstva.

Nesumnjivo je, da je najviše štete pretrpio šumoposjednik, zatim narodno gospodarstvo, a što će se u budućnosti najbolje pokazati, i sam narod. Korist su izvukli samo imućniji seljaci, a često i nenarodni elementi. Sam seljak, koji je pustošio šumu, nije primio ni dovoljnu odštetu za svoj osobni rad i za rad svog blaga. Radio je pod vrlo teškim prilikama za vrijeme najvećeg snijega i najveće zime, kad je inače svuda u šumama rad mirovao. Plod bezumnog rada seljaka a pogotovo njegovu truku izradio je potpuno u svoju korist mali kapital; neseljački a često i nenarodni elementi. Kad bi se samo malo zadubili u ovu činjenicu lokalno u narodu uplivni ljudi, siguran sam, da bi pustošenja nepovlašnom sjećom jenjala, jer bi ti ljudi morali narod upućivati i odgovarati od takovih činova.

Za opisano pustošenje šume rekao mi je jedan ozbiljan seljak: »Gospodine, nije to bez onoga, koji nosi kravatu.« Ovako efektno mogao se izjaviti samo seljak, a mogao je to kazati, jer je znao za uzroke pustošenja. Nesavjesna demagogija, sebična gramzljivost za popularitetom i uplivom u narodu i lična korist pojedinaca, seljaka i gospode, uzrok je u najviše slučajeva pustošenju šume. Nesavjesni pojedinci, da ihvate korjena u narodu, pogoduju lošim nagonima naroda radi svoje lične koristi, te ga upućuju na zlo, a narod nasjeda takovima radi nedovoljne prosvećenosti i nerazumne sebičnosti, te se dade navesti na zlo radi momentane, makar i male koristi.

Uvjeren sam, da će se spriječiti šuma nepovlašnom sjećom:

1. ako se sebični i nesavjesni elementi uklone iz narodne sredine, javno ili se žigoše i onemogući njihovo razorno djelovanje u narodu. Nadam se, da je iskustvo prošle zime, kad je radi neupućenosti našeg naroda i nesavjesnosti stanovitih elemenata pala mnoga šuma kao nevina žrtva, pokazalo mjerodavnima put do ozdravljenja naših unutarnje-političkih prilika.

2. ako se onemogući prodaja nepovlašno stečenog drva. Taj cilj je banovina želila postići izdanjem uredbe o dopuni paragrafa 166 Zakona o šumama. Ovom je uredbom zahvaćen problem u bitnosti, pa ako se te odredbe budu strogo primjenjivale, prestati će pustošenje. Naglašujem, da je conditio sine qua non za uspješno djelovanje te uredbe, da se onemogući svaki rad i upliv spomenutih nesavjesnih elemenata, jer će inače oni naći mogućnosti, da se odredbe te uredbe izigraju, čime će biti paralizirano nastojanje banske vlasti kao vrhovnog čuvara svih dobara lijepe naše domovine Hrvatske, da šume u interesu cjelokupnosti sačuva.

Znadem, da sam se ovom raspravicom samo dotakao i mnogih drugih problema, koje nijesam raspravio, a to sam učinio namjerice, jer po mom mišljenju nije oportuno, da ih se sada raspravi. Sve u svoje vrijeme.

Jinga — Zagreb

LE CENTRE INTERNATIONAL DE SYLVICULTURE

Berlin-Wannsee, Robertstrasse 7

La IVème Session du Comité du Centre international de Sylviculture (C. I. S.) a en lieu du 22 au 27 octobre 1940 à Budapest. Elle a été ouverte par le Président, Baron Waldott (Hongrie), et le Vice-Président, Secrétaire d'Etat Generalforstmeister Alpers (Allemagne), et a réuni un grand nombre de participants malgré les difficultés du déplacement. Les Délégués des Etats-membres étaient accompagnés, en partie, de hauts fonctionnaires des administrations forestières de leur pays. L'institut international d'Agriculture était représenté par S. E. M. Ruegger, Ministre de Suisse à Rome et Délégué à l'Institut international, le Délégué d'Allemagne auprès

de l'Institut, Ministerialrat Weber, le Délégué de Hongrie, Secrétaire d'Etat de Péchy et le Secrétaire Général de l'Institut, Prof. Papi. L'Union internationale des Instituts de Recherches forestières avait envoyé son Secrétaire Général, M. Petrini.

A la séance d'ouverture le Ministre hongrois de l'Agriculture, Vitéz Comte Teleki, souhaita la bienvenue au Comité; Le Gouvernement royal hongrois était encore représenté par le Secrétaire d'Etat Nuszer et le Chef de l'Administration des Forêts, Conseiller ministériel de Molcsány.

Le Président signala avec satisfaction la présence, pour la première fois, des représentants de l'Espagne et de la Suède, M. Aulló Costilla, Délégué suppléant d'Espagne et S. E. M. Undeen, Ministre de Suède à Budapest.

Après avoir traité les questions administratives, comme le budget et les nominations de personnel, les délibérations envisagèrent surtout le programme de travail du C. I. S. présenté par le Directeur, le Prof. Köstler. Le Comité avait sous les yeux les monographies du C. I. S. et le premier numéro de la Revue »Intersylva«. Cette dernière contient des articles dûs à des auteurs d'une compétence reconnue, parmi lesquels S. E. le Lieutenant Général Prof. Dr. Agostini, qui était également présent. A la clôture de la session le Conseiller ministériel M. de Molcsány et M. Luncz du C. I. S. ont tenu des conférences après lesquelles le Comité exprima ses remerciements au Gouvernement hongrois pour son hospitalité.

Comme suite aux séances de Budapest eurent lieu des excursions par lesquelles on put se rendre compte du haut développement de la sylviculture hongroise. La première excursion, qui eut lieu l'après-midi, fit voir des travaux de reboisement de terrains dégradés à Nagykovácsi dans les montagnes de Pilis; la deuxième excursion, qui dura trois jours eut pour but les montagnes de Matra et de Bükk. Parmi les participants se trouvaient S. E. M. le Prof. Cajander (Finlande), le Ministre-Adjoint M. Miletic (Yougoslavie), l'Inspecteur Général des Forêts M. Petitmermet (Suisse), le Directeur Van Steijn (Pays-Bas) et le Prof. Dracea (Roumanie). Le Prof. Roth, ancien Président de l'Union internationale des Institut de Recherches forestières, tint une conférence à Debreczin sur les terrains »Szik« de la Grande Plaine Hongroise. Ensuite on visita les terrains d'essai de Püspökladány.

La IVème Session du Comité du Centre international de Sylviculture assume, comme le signala le Prof. Dr. Köstler dans son rapport, une importance toute particulière, car elle marque pour le C. I. S. la fin de la période préparatoire.

La Loi du Reich Allemand du 4 avril 1940 a réglé la situation juridique du Centre international de Sylviculture dans le Reich Allemand et a fourni la base pour ses rapports extérieurs. Cette réglementation a été conçue d'un point de vue très large de la part du Reich Allemand et fut particulièrement appréciée par les Délégués des Etats-membres et par les représentants de l'Institut international d'Agriculture. Il était en outre indispensable pour le fonctionnement du C. I. S. de compléter les cadres du personnel pour pouvoir continuer et développer les travaux exécutés jusqu'à présent avec un personnel très restreint. Le C. I. S. dispose maintenant d'un personnel d'initiative de 8 personnes, ce qui a porté le total du personnel à 23. Les possibilités matérielles du travail ont été assurées par l'aménagement des bureaux. Des soins tout particuliers furent accordés à l'organisation de la bibliothèque, qui dans la première année a pu réunir plus de 3000 volumes et qui reçoit régulièrement 175 périodiques.

Les résultats tangibles du travail fourni jusqu'à présent par le Centre international de Sylviculture étaient sous les yeux du Comité sous forme de deux monographies formant le commencement de la série »Silvae orbis«: no. 1 »Répertoire international des périodiques forestiers« par M. Franz Grünwoldt et no. 2 »La législation sur le reboisement de terrains incultes« par M. Géza Luncz. En outre, le

Directeur pouvait présenter le premier numéro de la Revue trimestrielle »Intersylva« qui paraît en une édition française et une édition allemande.

La participation remarquablement nombreuse malgré les difficultés du moment et le vif intérêt manifesté au cours des séances ont montré que le C. I. S. est décidé à résoudre les tâches qu'on lui a confiées même dans les conditions les plus difficiles.

IZ DRUŠTVA

UPLATA ČLANARINE I UPISNINE ČLANOVA HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA U MJESECU LISTOPADU GODINE 1940.

Redoviti članovi: Belašković Drago, Podravska Slavina Din. 120.—; Čop Bogomil, Čabar Din 20.—; Drndelić Milan, Draganec Din. 120.—; Emrović Borivoj, Zagreb Din. 120.—; Ileković Matija, Grubišno Polje Din. 120.—; Janković Franjo, Vinkovci Din 120.—; Krpan Juraj, Udbina Din. 120.—; Mrzljak Mladen, Bjelovar Din. 120.—; Milić Žarko, Dvor Din 120.—; Nogić Ivan, Zagreb Din. 120.—; Podhorski Ivo, Glina Din. 120.—; Petračić Božidar, St. Mikanovci Din. 100.—; Plavšić Stevan, Trnjani Din. 120.—; Potočić Zvonimir, Busovača Din. 120.—; Šebetić Marko, Osijek Din. 120.—; Špoljarić Pero, Županja Din. 120.—; Špoljarić Zvonimir, Zagreb Din. 20.—; Tranger Teodor, Vinkovci Din. 120.—; Ton Josip, Orahovica Din. 20.—.

Izvanredni članovi: Gjurić Stipan, Subotica Din. 20.—.

Članovi pomlatka: Cividini Rudolf, Zagreb Din. 60.—; Mavrek Stanko, Zagreb Din. 50.—; Pavša Ivan, Zagreb Din. 35.—; Pertel Nikola, Zagreb Din. 10.—; Stojadinović Đorđe, Zagreb Din. 10.—; Tončić Zdenko, Zagreb Din. 25.—; Trohar Vladimir, Vukovar Din. 60.—.

UPLATA NA PRETPLATI ZA ŠUMARSKI LIST H. Š. D. U LISTOPADU G. 1940.

Gradska blagajna, Petrinja Din. 99.25; Šumarija Irenovac Din. 100.—; Nadzorništvo za pošumljavanje krševa i golijeti, Senj Din. 100.—.

LIČNE VIJESTI

PROMJENE U SLUŽBI U BANOVINI HRVATSKOJ.

Postavljeni su:

Ing. Franjo Perša, diplomirani inžinjer šumarstva za šum. vježbenika kod Šumske uprave u Vojnom Križu;

Ing. Klaudije Feidler, diplomir. inžinjer šumarstva za šum. vježbenika kod Šumske uprave u Bugojnu;

Ing. Zdenko Tomašegović, diplomir. inženjer šumarstva za šum. vježbenika kod Ravnateljstva banov. šuma u Zagrebu;

Ing. Ivan Rebać, diplomirani inžinjer šumarstva za šum. vježbenika kod Ravnateljstva banov. šuma u Mostaru;

Ing. Ante Mijić, diplomirani inžinjer šumarstva za šum. vježbenika kod Ispostave banske Vlasti pododsjek za šumarstvo u Splitu;

Ing. Dušan Klepac, diplomirani inžinjer šumarstva za šum. vježbenika kod odjela za šumarstvo banske Vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ružica Kraljić, za manipulativnog vježbenika kod odjela za šumarstvo banske Vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ing. Đuro Barberić, diplomirani inžinjer šumarstva za šumarskog vježbenika i v. d. upravitelja šumske uprave otočke imov. opć. u Korenici;

Ivan Rukavina, za računskog vježbenika kod Ravnateljstva šuma gradiške imovne općine u Novoj Gradiški;

Ing. Josip Markunović, za šum. vježbenika kod šumske uprave u Fojnici;

Premješteni su:

Ing. Igo Oraš, šumarski nadzornik 5 grupe od šumske uprave otočke imov. općine u Korenici za šum. nadzornika i upravitelja šum. uprave iste imovne općine u Vrhovinama;

Ing. Martin Dukčević, sreski šumar 5 grupe od sreskog načelstva u Velikoj Gorici za šum. nadzornika kod Ravnateljstva banov. šuma u Vinkovcima;

Ing. Nikola Peršić, sreski šumar 5 grupe od sreskog načelstva u Bjelovaru za sreskog šumara iste grupe kod sreskog načelstva u Okučanima i v. d. sres. šum. referata za srezove: Nova Gradiška i Novska;

Ing. Rafael Mott, šum. viši pristav 7 grupe od Ravnateljstva šuma brodske imovne općine u Vinkovcima, za upravitelja šuma brod. imov. općine u Rajevom selu;

Ing. Tugomil Rogina, šum. pristav 8 grupe od šumske uprave brodske im. općine u Trnjanima, za šum. pristava i upravitelja šum. uprave iste im. općine u Trnjanima;

Ing. Porin Šarić, sreski šumar 8 grupe od sreskog načelstva u Karlovcu, za šum. pristava iste grupe kod Ravnateljstva banov. šuma u Zagrebu;

Ing. Ivan Hrska, šum. pristav 8 grupe od šum. uprave đurdevačke imovne općine u Novigradu za sreskog šumara iste grupe kod sres. načelstva u Karlovcu;

Ing. Đuro Strapajević, šum. savjetnik 4 grupe 1 stepena od Odjela za šumarstvo banske Vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu, s tim da vrši dužnost ravnatelja lugarske škole u Gospicu, bez prava na dnevnicu;

Ing. Mijo Korošec, šumarski nadzornik 4 grupe 2 stepena od Ravnateljstva šuma križevačke imovne općine u Bjelovaru, u istom svojstvu Ravnateljstvu šuma brodske imovne općine u Vinkovcima;

Ing. Ivo Peroković, sreski šumar 7 grupe od sreskog načelstvu u Svetom Ivanu Zelini, u istom svojstvu sreskom načelstvu u Pisarevini;

Ing. Mirko Špiraneć, sreski šumar 8 grupe od sreskog načelstva u Pisarovini, k sreskom načelstvu u Svetom Ivanu Zelini;

Ing. Josip Markunović, činovnički pripravnik 8 grupe od Direkcije šuma u Sarajevu, za šumarskog vježbenika kod Šumske uprave u Turbetu;

Angelina Gatalo-Petrović, čin. pripravnik 9 grupe od Direkcije šuma u Sarajevu, za računanskog vježbenika Ravnateljstva banovinskih šuma u Mostaru;

Ing. Vsevolod Alabovski, šum. pristav 8 grupe od sreskog načelstva u Sinju, k Banskoj upravi na Cetinje;

Ing. Kazimir Uhin, šum. vježbenik od Ravnateljstva banov. šuma u Mostaru, u istom svojstvu šumskoj upravi u Busovači.

Marković ing. Stevo, šum. nadzornik 5 grupe od Šumske uprave križevačke imovne općine u Kloštar Ivaniću, za šum. nadzornika 5 grupe i upravitelja šuma križevačke im. općine u Bjelovaru;

Birt ing. Vjekoslav, šum. vježbenik od Šum. uprave slunjске im. općine u Cetinjgradu za upravitelja šum. uprave u Kloštar Ivaniću;

Tranger ing. Teodor, šum. vježbenik kod šum. uprave u Lipovljanim u Odjelu za šumarstvo Banske vlasti u Zagrebu;

Potkonjak ing. Milan, šum. pristav 8 grupe od Direkcije šuma Tuzla k Ravnateljstvu banovinskih šuma u Vinkovcima;

Jozić ing. Josip, šum. nadzornik 5 grupe od Šumske uprave križevačke imovne općine u Bjelovaru, za šum. nadzornika i vršioca dužnosti ravnatelja šuma đurđevačke imov. općine u Bjelovaru;

Markunović ing. Josip, šum. vježbenik od Šum. uprave u Turbetu, u istom svojstvu k šumskoj upravi u Fojnici;

Potočić ing. Zvonimir, šum. vježbenik od Šum. uprave u Busovači, u istom svojstvu ravnateljstvu banov. šuma u Mostaru;

PROMJENE U SLUŽBI IZVAN BANOVINE HRVATSKE

Unapredeni su:

Šljivić N. Jovan za inspektora Min. šuma 3 grupe 2 stepena kod Odjeljenja za vrhovni šumarski nadzor Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu;

Stilinović Slavko, za podšumara 9 grupe kod Direkcije šuma u Tuzli.

Postavljeni su:

Gaćić Dragoslav, za podšumara 9 grupe kod Šumske uprave u Jajcu;

Premješteni su:

Dimić ing. Dušan, šum. pristav 8 grupe od Šumske uprave u Potocima k Šum. upravi u Prnjavor;

Stilinović Slavko, pom. tehnič. manipulant 10 grupe od Šumske uprave u Tuzli k Direkciji šuma u Tuzli;

Bikić Branko, podšumar 2 klase 8 grupe od Šumske uprave u Srebrenici k Šumskoj upravi u Han-Pijesku;

Černjavski Stanislav, knjigovoda 8 grupe od Direkcije šuma u Skoplju k Direkciji šuma u Sarajevu;

Jakić ing. Velimir, šum. pristav 8 grupe od Sreskog načelstva u Plevlju k Šumskoj upravi u Plevlju;

Jovičić ing. Djordje, viši šum. pristav 7 grupe od Šumske uprave u Kraljevu k Direkciji šuma u Nišu;

Šrambach Karlo, podšumar 7 grupe od Šumske uprave Prača k Direkciji šuma u Sarajevu;

Miljuš ing. Nikola, inspektor Min. šuma 3 grupe 2 stepena od Direkcije šuma u Banjaluci k Ministarstvu šuma i rudnika Odjelenju za upravu drž. šuma u Beogradu;

Kordon Gustav, podšumar 1 klase 7 grupe od Sreskog načelstva u Logatecu kod Sreskog načelstva u Gornjem Gradu;

Vujičić ing. Dušan, šum. savjetnik 5 grupe od Sreskog načelstva u Vršcu k Odsjeku za šumarstvo Kr. Banske uprave u Novom Sadu;

Hribarnik Stanko, potšumar 1 klase 7 grupe od Šumske uprave u Bohinjskoj Bistrici k Sreskom načelstvu u Logatec;

Jelinek Bogomir, podšumar 9 grupe od Sreskog načelstva na Rudniku k Odsjeku za šumarstvo Kr. banske uprave u Sarajevu;

Odlikovani su: Na predlog Ministarstva šuma i rudnika ukazom od 24. IX. 1940.

Alpers Friedrich, Staatssekretär und Generalforstmeister, Reichsforstamt — Berlin, ordenom Jugoslavenske krune II reda;

Eberts Heinrich, Ministerialdirigent, Professor, Reichsforstamt — Berlin, ordenom Jugoslavenske krune III reda;

Dr. Hilf Humbert Hugo, Professor, Rektor der Forstlichen Hochschule — Eberswalde, ordenom Jugoslavenske krune III reda;

Dr. Querengässer Fritz, Oberforstmeister, Reichsforstamt — Berlin, ordenom Jugoslavenske krune IV reda;

Walter August Funk, Forstmeister, Forstattaché b. d. deutsch. Gesellschaft — Beograd, ordenom Jugoslavenske krune IV reda;

Orth Karl, Landesformeister, Reichsforstamt — Berlin, ordenom Jugoslavenske krune IV reda;

Decker Fritz, Forstassessor, Reichsforstamt — Berlin, ordenom Jugoslavenske krune V reda;

Türcke Friedrich, Forstamt — Burgstall, ordenom Jugoslavenske krune V reda, oslobođajući ih plaćanja takse;

Nedok ing. Čedomil, šum. savjetnik 6 grupe kod Direkcije šuma u Nišu, ordenom Jugoslavenske krune V reda;

Netković ing. Nikola, šumarski savjetnik 6 grupe kod Direkcije šuma u Nišu, ordenom Sv. Save V reda;

Dimitrijević ing. Časlav, šumarski savjetnik 8 grupe kod Šumske uprave u Kičevu, ordenom Sv. Save V reda;

Jovanović Ljubomir, zvaničnik 3 grupe Direkcije šuma u Nišu, zlatnom medaljom za revnosnu službu.

Penzionisani su:

Kasik Ljudevit, podšumar 1 klase 7 grupe kod Šumske uprave u Nemiloj;

Eržen Anton, račun. inspektor 6 grupe kod Direkcije šuma u Ljubljani;

Milovanović Dragoljub, tehnič. inspektor 5 grupe kod Odjeljenja za upravu drž. šuma Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu.

ISPITI

DRŽAVNI STRUČNI ISPIT ŠUMARSKIH VJEŽBENIKA SA FAKULTETSKOM SPREMOM

Rješenjem gospodina Bana banovine Hrvatske od 28. veljače 1940. broj 4803-V-1940. i rješenjem od 30. travnja 1940. broj 12038-V-1940. imenovano je za područje banovine Hrvatske ispitno povjerenstvo za polaganje državnog stručnog ispita šumarskih vježbenika sa fakultetskom spremom, za redoviti jesenski rok 1940.

Ispitno povjerenstvo sačinjavala su slijedeća gg.:

Predsjednik ispitnog povjerenstva:

Ing. Perušić Andrija, šum. savjetnik

Članovi ispitivači:

Ing. Škrlić Petar, šum. savjetnik

Ing. Majsarić Marijan, šum. savjetnik

Ing. Bestal Vilim, šum. nadzornik

Ing. Hranilović Dane, šum. nadzornik

Perovoda:

Ing. Badovinac Zvonimir, šum. viši pristav

Pismeni ispit održan je dne 11. i 12. studenog 1940. u prostorijama Šumarskog fakulteta, usmeni ispit dne 13. i 14. studenog 1940. u prostorijama Hrvatskog šumarskog društva, a terenski ispit 15. i 16. studenog 1940. na području šuma veleposjeda Deutsch-Maceljski i okolice Krapine.

Ispitu je pristupilo 12 kandidata a postignuti su slijedeći rezultati:

1 kandidat sa vrlo dobrim uspjehom,

4 kandidata sa dobrim uspjehom,

7 kandidata sa dovoljnim uspjehom.

Ispit su položila slijedeća gg.: Ing. Alić Josip, ing. Birt Vjekoslav, ing. Bula Konstantin, ing. Čepelak Dragutin, ing. Gjajić Matija, ing. Košćak Franjo, ing. Maček Stjepan, ing. Marinković Branimir, ing. Ogloblin Jurij, ing. Plavšić Stevan, ing. Špoljarić Vladimir, ing. Šubat Antun.

Pismeni zadaci iz pojedinih grupa bili su slijedeći:

I. grupa:

Kod Banovinske šumske uprave odobrena je prijedlogom sječa za godinu 1941/42. izrada 2.400 m³ hrastovine u vlastitoj režiji. Stablimičnom procjenom procjenjeno je 800 stabala sa 2.365 m³ i to:

1.198 m³ tehničkog i

1.167 m³ ogrjevnog drveta.

Od tehničkog drveta otpada:

80% na trupce	= 958 m ³ . Odbiv 11% na koru (105 m ³) ostaje	853 m ³
---------------	---	--------------------

8% na seljačku gradu	= 96 m ³ . Odbiv 4% na koru (4 m ³) ostaje	92 m ³
----------------------	---	-------------------

6% na pragove	= 72 m ³	72 m ³
---------------	---------------------	-------------------

6% na njemačku dugu	= 72 m ³	72 m ³
---------------------	---------------------	-------------------

Odbiv 4% od ukupne mase t. j. 95 m³ na trulež i otpad uslijed rušenja preostaje 1072 m³ ogrjevnog drveta.

Kod pretvaranja 1 m³ u pragove koef. 0.166 (1 m³ = 6 norm. pragova)

» » 1 m ³ u akove	» 0.166 (1 m ³ = 6 akova)
--	---

» » 1 m ³ u pr. metre	» 0.62
--	-------------------

Hrastovi trupci, duga i pragovi izvest će se na utovarnu željezničku stanicu 14 km daleko od šume kolima dijelom po mokom putu (6 km) dijelom cestom (8 km), dočim će se seljačka grada i ogrjev prodati u izrađenom stanju u šumi kod panja okolišnom žiteljstvu.

Prodajna cijena:

hrastovim trupcima	Din. 700.— za 1 m ³
--------------------	--------------------------------

hrastovoj dužici	» 75.— » 1 akov
------------------	----------------------

hrastovim pragovima	» 50.— » 1 prag
---------------------	----------------------

hrastovoj seljačkoj gradi	» 100.— » 1 m ³
---------------------------	---------------------------------

hrastovom ogrjevu	» 30.— » 1 pr. metar
-------------------	---------------------------

Cijene trupcima, dužicama i pragovima razumiju se franko stovarište kod utovarne stanice, a cijene seljačkoj gradi i ogrjevu franko u izrađenom stanju u šumi kod panja.

Izračunajte šumsku takstu, poduzetničku dobit i čistu dobit, načinom propisanim za režijsko poslovanje kod banovinskih šumskih uprava odnosno manipulacija.

Radi jednoličnosti rada uzmite da:

nadnica radnika iz Gorskog kotara (specijaliste za hrastovinu) stoji . . . Din. 54.—

» domaćeg radnika za seljačku gradu i ogrjev	» 40.—
--	--------

» kirijaša .	» 180.—
--	---------

nadalje, da su Vam izdaci kako slijedi:

Stupac 1. Proizvodni troškovi:

Podstupac 1. Izradba i izvoz (izračunajte sami).

» 2. Uzdržavanje prometnih sredstava i zgrada	Din. 25.000.—
--	---------------

» 3. Socijalni doprinosi 7.5%.	
-------------------------------------	--

Stupac 2. Investicije. Kupnja manipulacione zgrade » 100.000.—

Stupac 3. Općenito . » 60.000.—

Stupac 4. Nepredvidivo » 20.000.—

Stupac 5. Troškovi centralne uprave » 40.000.—

II. grupa:

Izračunajte prihodnu vrijednost zemljišta po ha za čistu bukovu sastojinu, koja se nalazi na zemljištu II. boniteta po Wimmenaueru. Finansijska ophodnja iznosi 100 godina. Gospodari se s oplodnom sjećom, pa je u svrhu kompletiranja neuspjelih po-mladnih površina potrebno godišnje oko 2000 sadnica po ha. Sadnice se vade u staroj sastojini.

Sortimente sjećive mase i proreda te njihove jedinične cijene obračunajte prema lokalnim prilikama, koje vladaju u kraju vašeg službovanja. Jednako postupite i s upravnim troškovima te s troškovima manipulacije sa sadnicama.

$$p = 3\%$$

III. grupa:

1. Opišite razne načine osiguranja pitkom vodom (za ljudstvo i stoku) — uz priklop odnosećih se skica u mjerilu 1 : 100 — i to:

- a) uređenje (hvatanje) raznih vrela,
- b) izvedbu bunara (osim artezijskih),
- c) izvedbu cisterna (čatrnja) za ljudstvo i lokava za stoku.

Kod svake vrsti opskrbe vodom navesti, kada i u kojem se slučaju imade primjeniti; pod a) napose, kada je moguća izgradnja vodovoda.

2. Za jednu od navedenih vrsti — i to onu u Vašem kraju službovanja uobičajenu — sastavite uz proizvoljno uzete prilike a na osnovu po Vama izvedenih nacrta u mjerilu 1 : 50 (tlocrt, presjeci) analizu cijena, dokaznicu mjera i troškovnik. Naročitu pažnju posvetiti higijenskoj izvedbi.

IV. grupa:

Privatni šumoposjednik želi iskrčiti i pretvoriti u drugu vrst kulture svoju šumu u površini od 550 ha. Šuma se nalazi na relativnom šumskom tlu. Pretvorbu diktira pomanjkanje obradivog zemljišta u poljoprivredne syrhe.

Opišite postupak propisan za šumoposjednika prigodom podnašanja molbe kao i tok uredovanja te donošenje odluke sa strane vlasti nadležne za rješavanje predmetnog podneska.

Iznesite svoje mišljenje gledom na problem krčenja šuma u banovini Hrvatskoj.

KNJIŽEVNOST

ING. JAN FRIČ, OBCHODNÍ PŘÍRUČKA LESNICKÁ.

Naklada Čsl. matice lesnické u Pisku 1938. Str. 499.

Potreba se je stanovitog znanja iz oblasti trgovine drvetom u redovima šumarske prakse osjećala još u doba, kada je postojala potpuna podjela rada između šumske proizvodnje s jedne i šumske trgovine s industrijom s druge strane. Tu potrebu isticali su i mnogi naši stariji stručni pisci (Partaš, Kesterčanek, Kozarac i dr.), a naš stručni organ Šumarski List imao je i stalnu rubriku o trgovini drvetom, naročito u starijim godištima. Pa i teoretska izobrazba vodila je računa o potrebama prakse i na nekim se je školama već prije rata izdvojila Trgovina drvetom kao zaseban predmet iz sklopa Nauke o iskorišćavanju i upotrebji drveta.

U stručnoj praksi potreba trgovackih znanja rasla je uporedo s koncentracijom svih poslova šumsko-privredne djelatnosti u ruke kvalifikovanih šumarskih stručnjaka. S početka samo proizvadač sirovina za preradivače i trgovce drvetom, šumarski stručnjak sa zavodenjem režijskog poslovanja uzima u svoje ruke najprije izrađivanje drveta

u šumi i izvoz, poslije i preradu drveta, opskrbu unutrašnjih potrošača pa konačno i sam izvoz drveta. Učestvovanjem u trgovinskim pregovorima on dobiva sve veću ingerenciju i na državnu trgovinsku politiku a kao član stručnih odbora i na tarifno-saobraćajnu politiku.

Dok je prije rata industrijalizacija sirovina bila ograničena u glavnom samo na veće privatne posjede, poslije rata iznosi se na dnevni red komercijalizacija državnih šuma, koje u više zemalja postaju državnim preduzećem. Pored Sov. Rusije provodi se temeljita reorganizacija uprave državnih šuma naročito u Finskoj, Čehoslovačkoj, Poljskoj, Austriji i Rumuniji. Dolazi se svuda do osvjedočenja, da upravljači novog preduzeća moraju biti ne samo dobri organizatori, tehničari i gospodari, već i dobri trgovci. I to ne samo poznavajući tehnike u pogledu izrade drveta u trgovačku robu već i dobri kalkulatori, poznavajući unutrašnjeg i vanjskog tržišta, saobraćajnih prilika, cijena robe kod kuće i na strani. Međutim učestvovanje na vanjskim tržištima postaje sve teže i složenije; uvodenjem raznih ograničenja u vidu kontingentiranja pa autarkije, kliringa, deviznih ograničenja, carinskih povišica itd. prodaja drveta na stranim pijacama postala je teška i za ljude, koji su decenijma radili na tom poslu, a kamo li onima bez veće rutine.

U takvim prilikama čovjek i nehotice posije za pomoćnim sredstvima, koja će ga uputiti u sve tajne složene mašine, koja se naziva svjetskim tržištem. No dok je svjetska literatura raznih jezika imala poveći izbor knjiga iz kojih se je mogla steći dobra orijentacija u pogledu pojedinih elemenata unutrašnje i svjetske trgovine, trgovačkog poslovanja, kalkulacije, knjigovodstva itd. — oblast trgovine drvetom nije bila tako bogato obradena. Djela su obradivala ponajviše samo pojedine dijelove ove oblasti i to više u horizontalnom pravcu, dok je bilo dosta malo pokušaja da se predmet vertikalno produbi. A šumarski stručnjak, koji je po svojem položaju izravno ili neizravno bio ukopčan u veliki proces, koji započinje obaranjem drveta u šumi i svršava predajom polufabrikata ili gotovih preradevin na nekom udaljenom tržištu Europe, Sjeverne Afrike ili Južne Amerike s pravom je zahtijevao, da mu se pruži djelo, iz kojeg će moći steći pouzdanu orientaciju za sve elemente ovog dugačkog puta.

U tom pogledu prve je napore učinio Hufnagl sa svojom knjigom »Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung und des Holzhandels«, koja je 1929. izšla već u 10. izdanju kao prvi svežak Hufnagl-Flatscherova »Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung, des Holzhandels und Sägebetriebes«. Već sama okolnost, da je ta knjiga za kratko vrijeme (od 1905. do 1929.) doživjela deset izdanja očiti je dokaz o velikoj potrebi ovakih djela. Kako međutim knjige na stranim jezicima nisu bile pristupačne svim stručnjacima, a naročito većem dijelu omladine, te su uz to obradivale prvenstveno prilike svojih zemalja, pojavilo se je u nacionalnim državama nastojanje, da se izdadu slične knjige i na domaćem jeziku, a koje će se baviti prvenstveno prilikama domaćeg tržišta drvetom.

Ta se je potreba osjetila i u Čehoslovačkoj te je rasla uporedno s razgranjivanjem poslovanja preduzeća državnih šuma i domena. Prvu knjigu iz ove oblasti izdaje 1927. Ing. Alois Kubíček: *Příručka obchodní nauky lesnické a dřevařské*. Međutim je ova knjiga posvetila prvenstvenu pažnju svjetskoj trgovini drvetom, dakle trgovinskoj geografiji dok je tehničci trgovine, upoznavanju robe, unutrašnjoj trgovini i prometu drvetom obraćena manja pažnja. Taj je nedostatak nastojao ukloniti šumarski nadsayjetnik pri Poljopriv. komori i honorarni docent za trgovinu drvetom na Šumarskom fakultetu praške tehnike Ing. Jan Frič.

Gospodina Friča poznajemo u stručnoj literaturi kao neobično vrijednog radnika, koji je izdao velik broj brošura iz područja zadrugarstva, uredenja malog šumskog posjeda i drugih šumsko-političkih pitanja, a u zajednici sa prof. Dr Weingartлом izdao je i »Osнове planskog gospodarstva u šumarstvu«. Ovaj put

izdao je opsežno djelo kao priručnik za trgovinu drvetom.

U svojoj knjizi autor je posvetio najveću pažnju domaćem tržištu obradujući detaljno svu drvenu robu koja se izrađuje u tamošnjim šumama. S obzirom na to, da se drvo izvozi i na strana tržišta i da se otud uvozi roba, koja se ne proizvodi kod kuće, uzima u potrebnoj mjeri u obzir i inostrane uzance.

Knjiga obiluje statističkim podacima o domaćoj potrošnji drveta, kretanju cijena, proizvodnim troškovima itd., a popraćena je mnogim praktičnim uputstvima, po kojima se vidi, da je knjigu radio čovjek s velikim iskustvom na polju praktičnog rada.

Sam materijal razdijeljen je ovako:

I. Uvod, u kojem su dati osnovni pojmovi o trgovini drvetom kao nauci;

II. Opći dio, u kojem su pored pravnih pojmove o trgovini iznijete karakteristike i organizacija noge;

III. dio posvećen je upoznavanju raznih sortimenata drveta po uzansama i po vrstama drveta, kao i upoznavanju sporednih produkata šumske proizvodnje;

IV. dio bavi se pitanjem transporta drveta;

V. dio bavi se organizacijom, raznim vrstama i načinima kupoprodaje drveta;

VI. dio posvećen je domaćem tržištu i upotrebi drveta kod kuće;

VII. dio obuhvata vanjsko tržište i važnije momente spoljne trgovine i

VIII. dio prikazuje trgovinsku geografiju evropskih zemalja.

Kako se vidi, autor je uspio da obuhvati sav materijal po kome će studenti šumarstva dobiti dobar učbenik o trgovini drvetom, a stručnjaci u praksi priručnik za sva pitanja, koja se javljaju u teškoćama današnjeg komplikovanog poslovanja. Iako su se prilike zemlje, kojoj je knjiga prvenstveno namijenjena poslije izdanja ove knjige kako u političkom tako i ekonomskom pogledu znatno izmijenile, ona će imati i dalje neospornu vrijednost ispunjavajući prazninu u dosta oskudnoj literaturi ove oblasti. Šteta je samo što je autor u prikazivanju trgovinske geografije kod nekih zemalja više pažnje poklanjao stranim nego domaćim izvorima, jer su ovi posljednji sva-kako bliže istini nego strani.

Marinović

PROF. DR. Đ. NENADIĆ : ŠUMARSKO-LOVAČKI KALENDAR ZA 1941 G.

Ovih dana izašao je iz štampe Šumarsko-lovački kalendar za 1941 god. To izdanje prošireno je raznim gradivom iz svih grana šumarske nauke, koje je za praksu vrlo potrebno. Tako je prošireno poglavlje o uzgajanju šuma, geodeziji, šum. prometljima, upotrebi šuma i dr. U poglavljiju »Dendrometrija« zaslужuje posebnu pažnju tabela o promjerima stabala, koji odgovaraju za grede odredene debljine. »Lovstvo« je prošireno na 40 stranica, te je u njemu sadržano mnogo raznih pouka, koje će naročito dobro doći lugarskom osobljiju kod čuvanja i uzgajanja divljaci. Naročito je spomena vrijedan nov članak »Poslovi šumarstva i lovstvo u pojedinim mjesecima«. U članku »Zdravlje«, koji u ovom izdanju zaprema 7 stranica, sadržane su unogobojne upute, kako se u raznim nesretnim slučajevima može pomoći sebi i bližnjemu.

Kako je Šumarsko-lovački kalendar za 1941 g. proširen s mnogim korisnim podacima, to će nam u toliko više moći poslužiti kao važan priručnik kod rješavanja raznih pitanja iz svih područja šumarske prakse.

Kalendar se nabavlja kod g. prof. dr. Đ. Nenadića, Zagreb, Vukotinovićeva ul. br. 2. uz cijenu od Din. 30.—

Dr. M. Anić

ARHIV MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE

U izdanju Ministarstva poljoprivrede i pod uredništvom dra. Branka R. Pešića, izašla je osamnaesta sveska ove naučne poljoprivredne smotre, koja donosi originalne radove i referate iz oblasti poljoprivrede i prikaze važnijih domaćih i stranih poljoprivrednih radova. Osamnaesta sveska ima 200 strana velikog oktava i donosi

pet originalnih radova, i to: dr. Pavle Vukasović: Prilog poznавању žitnog moljca (Sitotroga cerealella Ol.); dr. Jovan Belić: Prilog poznавању eksterijera bosanskog tovarnog konja; dr. Fran Pasković: Tehnološka ispitivanja naših važnijih sorata konoplje; inž. Velimir Vučković: Uporedno ispitivanje gljivica »dingač«, »pijavičina«, »M.o.« i »šeri«; dr. Vlastimir Crnčević: Problemi kod podizanja podruma za vino. Od referata donosi ove: inž. Vjekoslav Zidarić: Poljoprivredno i zadružno školstvo u Čehoslovačkoj; dr. Stevan Nikolić: XVIII medunarodni poljoprivredni kongres; inž. Zvonimir Višnjić: Dr. Oto Frangeš, povodom njegove sedamdesetogodišnjice. Na kraju »Arhiv« donosi veći broj prikaza stranih i domaćih publikacija (19 na broju), i to: iz biljne proizvodnje (5), zootehnike (7), veterinarstva (3), poljoprivrednog gospodarstva (1), agrarne politike (2), časopisi i razne poljoprivredne publikacije (1). »Arhiv« se može dobiti u Svešlenskoj knjižari u Beogradu, Poenkareova ul. br. 36, a ova sveska stoji 20 dinara.

RAZNO

USPJEH DRAŽBE

ciklonom izvaljenih stabala, održane dne 19. VIII. 1940. kod Ravnateljstva šuma gradiške imovine općine u Novoj Gradiški.

Šum. uprava	Vrst drva	Tehnika m^2	Isklična cijena Din.	Dostalna cijena Din.	Udaljenost od naj- bliže želj. odnosno parobrodarske stanice
Banova Jaruga	hrast	622	205.214.—	291.665.85	4 — 6 km.
Nova Gradiška	"	322	129.593.—	192.200.—	2 — 4 "
Nova Kapela	"	1608	498.708.—	677.893.—	0.5—10 "
Oriovac	"	508	159.886.—	294.450.—	0.5—8 "
Babja Gora	"	2621	719.222.—	1.117.777.—	10 "
Ukupno:		5681	1.712.623.—	2.573.985.85	

USPJEH DRAŽBE

u vlastitoj režiji izradenog materijala održane dne 28. listopada 1940. god.
kod ravnateljstva banovinskih šuma u Sušaku.

Šum. uprava	Vrst drva	Trupci m^3	Gorivo pm	Isklična cijena Din.	Dostalna cijena Din.	Udaljenost do mora — želj. st. km.
Ravna Gora	jela	1000	—	120.000.—	120.500.—	19,20

Urednik ing. Petar Prpić. — Izdalo Hrvatsko šumarsko društvo u Zagrebu, Vukotinovićeva ulica 2. — Tisak Narodne tiskare, Zagreb, Kaptol 27. — Za tiskaru odgovara Rudolf Vedo, Zagreb, Kaptol 27.

OGLAS DRAŽBE

Na osnovu rješenja Banske Vlasti banovine Hrvatske odjel za šumarstvo u Zagrebu broj 33284-V-1940 od 25 studena 1940 održavaće se **dne 10 siječnja 1941 u 10 sati prije podne** u ravnateljstvu šuma ogulinske imovne općine u Ogulinu dražba vjetrom izvaljenih i prekršenih stabala u srežu Grčka Kosa broj 2 šumski predjel Debelo brdo; Veliki Bukovac i Kosice.

Dražbovaće se pismenim ponudama:

771 bukovo izvaljeno i prekršeno stablo procjenjeno za 718 m³ grade i 1242 pr. m. gorivog drva.

Isklična cijena iznosi paušalno Din 102.444.— (stotinu dvije hiljade četiri stotne četrdeset i četiri).

Ponude se imaju taksirati sa Din 400 (četiri stotine) banovinske takse.

Ravnateljstvo šuma ogulinske imovne općine

OGLAS DRAŽBE

Na osnovu rješenja Banske Vlasti banovine Hrvatske odjel za šumarstvo broj 35309-V-1940 od 17 prosinca 1940 prodavaće se kod ravnateljstva šuma ogulinske imovne općine u Ogulinu **na 28 siječnja 1941 u 10 sati prije podne** sljedeća stabla:

1097 jelovih stab. procjenjenih za 3365 m ³ grade i 995 pr. m. gor.
218 bukovih st. procjenjenih za 299 m ³ grade i 667 pr. m. gor.

Sveukupno: 1315 jelov. i bukovih stabala procjenjenih 3664 m ³ grade
i . 1662 pr. m. gor.

Isklična cijena iznosi sveukupno 478.359 Din.

(četiri stotine sedamdeset i osam hiljada i tri stotine pedeset i devet).

Detaljni oglas dražbe, dražbeni uvjeti koji zastupaju kupoprodajni ugovor, kao i sva potrebna razjašnjenja mogu se za vrijeme uredovnih sati dobiti kod potpisanih ravnateljstva.

Ravnateljstvo šuma ogulinske imovne općine.

OGLAS DRAŽBE

Dana 18 siječnja 1941 g. u 11 sati prije podne prodavati će se kod ravnateljstva banovinskih šuma u Vinkovcima putem pismene dražbe slijedeće u vlastitoj režiji izrađeni materijal:

Skupina broj	Šumska uprava	Stovarište	Vrst drva	Sorti-menat	Količina m ³	Isklična cijena			Opaska	
						po m ³	cijele skupine			
						Din	Din	p		
1	Nova Gradiška	Novi Varoš	hrast	trupci	681,49	770	520.789	50	Fco vagon ž. stan. Okućani fco šl. obala Save St. Gradiška	
2	Nova Gradiška	Donji Bogičevci	hrast	trupci	110,75	720	79.804	—	Fco vagon ž. stan. Medje Dragalić odnosno šl. obala Save selo Pivare	

Pobliži uvjeti mogu se vidjeti kod ravnateljstva banovinskih šuma Vinkovci i kod banovinske šumske uprave Nova Gradiška.

Vinkovci, dne 30 prosinca 1940 god.

Ravnateljstvo banovinskih šuma u Vinkovcima

Zakoni, pravilnici, normativna rješenja

Na temelju Uredbe o ovlaštenju Bana banovine Hrvatske, da uredbe donijete na osnovu specijalnih zakonskih ovlaštenja, može protegnuti na područje banovine Hrvatske, propisujem

N A R E D B U

kojom se protežu odredbe Uredbe o centrali za ogrjev M. s. br. 1347 od 9. listopada 1940. (Službene novine broj 234. od 11. listopada 1940.) na područje banovine Hrvatske, sa slijedećim sadržajem :

Član 1.

1. U svrhu snabdjevanja stanovništva i vojne sile ogrjevnim materijalom osniva se pri Odjelu za obrt, industriju i trgovinu Banske Vlasti »Središnjica za ogrjev«.

2. Središnjica za ogrjev posluje po propisima ove Naredbe. Ona u svom radu ne podleži odredbama Uredbe o proračunu, računovodstvu i Računskom судu banovine Hrvatske.

3. Središnjicom za ogrjev upravlja poslovni odbor od šest članova od kojih po dvojicu određuju Odjel za obrt, industriju i trgovinu, po jednog Odjel za šumarstvo i Odjel za rudarstvo Banske Vlasti, a po jednog ministar vojske i mornarice i Ministar saobraćaja. Svaki član ima svog zamjenika, koji se određuje na isti način. Rješenje o obrazovanju poslovnog odbora donosi Ban.

4. Potrebno osoblje stavit će na raspoloženje Središnjici za ogrjev Ured za nadzor cijena iz reda svojih službenika, a po potrebi može se odlukom poslovnog odbora Središnjice angažirati i honorarno osoblje.

5. Nadzor nad poslovanjem Središnjice vrši Ban preko svoga povjerenika, koji ima pravo pregleda njenog računskog poslovanja.

Član 2.

1. Zadatak je Središnjice za ogrjev : da ispituje potrebe stanovništva u ogrjevnom materijalu, da utvrđuje raspoložive količine ogrjevnog materijala i da po potrebi, vrši raspodjelu ovih na potrošačke rajone i mjesta, koja se ne mogu snabdjevati iz svoje okoline. U tu svrhu Središnjica za ogrjev može kupovati i prodavati ogrjevno drvo, lignit i ugalj.

2 Radi vršenja svog zadatka Središnjica za ogrjev može pristupiti i prinudnom otkupu raspoloživih količina ogrjevnog drveta po maksimiziranim cijenama utvrđenim na osnovu Naredbe o nadzoru cijena. Kao raspoložive količine u smislu ove Naredbe smatraju se sve količine ogrjevnog drveta, koje premašuju potrebe za grijanje vlastitih stambenih i radnih prostorija u toku devet mjeseci.

3. Središnjica za ogrjev održat će stalnu vezu sa ustanovama za snabdjevanje onih mjesta, koja se ne mogu snabdjevati ogrjevnim materijalom iz svoje okoline i brunit će se za podmirenje njihovih potreba.

4. U svrhu podmirenja potreba u ogrjevnom materijalu Središnjica za ogrjev suradivat će kako sa zainteresiranim državnim i banovinskim poduzećima tako i sa zainteresiranim trgovачkim i industrijskim organizacijama.

Član 3.

1. Na zahtjev Središnjice za ogrjev mogu sreska načelstva odnosno gradska poglavarstva u pojedinim mjestima narediti prijavljivanje zaliha ogrjevnog drveta. Sva lica, koja raspolazu sa više od 50 prostornih metara ogrjevnog drveta dužna su u tome slučaju prijaviti svoje zalihe. Neprijavljene zalihe oduzet će se bez naknade u korist Središnjice za ogrjev.

2. U slučaju poremećaja na tržištu ogrjevnog drveta Ban može na zahtjev Središnjice za ogrjev propisati kontrolu prevoza ogrjevnog drveta iz pojedinih mjestaca i

Hrvatsko šumarsko društvo

srezova. U ovom slučaju državne željeznice, parobrodarska društva i poduzeća za prevoz robe moći će primati ogrjevno drvo na otpremu samo, ako je ono snabdjeveno otpremnom dozvolom, koju izdaje Središnjica za ogrjev.

3. U mjestima gdje bi se pojavila osjetnija oskudica u ogrjevnem drvetu, općinski uredi za snabdjevanje, a gdje ovih nema gradska poglavarstva odnosno općinske uprave mogu, na zahtjev Središnjice za ogrjev, propisivati racioniranje prodaje ogrjevnog drveta ili vezivanje kupovine drveta sa kupovinom odgovarajuće količine lignita.

Član 4.

1. Središnjica za ogrjev ima pravo prilikom prodaje ogrjevnog drveta da naplaćuje proviziju do 2%. Isto tako Središnjici pripada i eventualna razlika između nabavne i prodajne cijene, kad nabavlja drvo pod naročito povoljnim uslovima.

2. Sredstva iz prednjeg stava služit će za pokriće materijalnih i ličnih izdataka Središnjice, kao i za potpore u svrhu pojedinjanja ogrjevnog materijala, koji se prodaje preko općinskih ustanova za snabdjevanje.

3. Sredstva Središnjice ulagat će se na tekući račun banovine Hrvatske. Odluke o upotrebi ovih sredstava donosi poslovni odbor Središnjice.

Član 5.

Bliže odredbe o poslovanju Središnjice za ogrjev i nadzoru nad njenim računskim poslovanjem propisat će Ban.

Član 6.

Ova naredba stupa na snagu danom objave u »Narodnim Novinama«.

Broj 60.122-VII.

22. listopada 1940.

Zagreb

Ban:

Dr. Ivan Šubašić v. r.

(Narodne Novine od 23. X. 1940. broj 242.)

Na osnovi člana 3. stav 2. Naredbe broj 60.122-VII-1940. od 22. listopada 1940. o centrali za ogrjev kao i čl. 9. st. 1. Naredbe o suzbijanju skupoće i nesavjesne spekulacije br. Prs. 585-IX-1939. od 22. prosinca 1939. propisujem

N A R E D B U o nadzoru nad zalihami i otpremom ogrjevnog drveta.

Član 1.

U svrhu pravilne opskrbe pojedinih krajeva ogrjevnim drvetom i raspodjele toga drveta na potrošačka područja i mjesta, koja se ne mogu opskrbljivati iz svoje vlastite okoline, odreduje se nadzor nad zalihami i otpremom ogrjevnog drveta.

Nadzor vrši Središnjica za ogrjev pri Odjelu za obrt, trgovinu i industriju Banske Vlasti na taj način, što će primati prijave zaliha ogrjevnog drveta i izdavati dozvole za otpremu toga drveta.

Osobe obvezane na prijavu zaliha ogrjevnog drveta, mogu s njima raspolagati samo s odobrenjem Središnjice za ogrjev.

Član 2.

Bez otpremne dozvole Središnjice za ogrjev ne mogu državne i privatne željeznice, parobrodarska društva i poduzeća, koja se bave prijevozom robe, primati po-

čam od 1. prosinca 1940. ogrjevno drvo na otpremu izvan područja pojedinog grada ili općine.

Član 3.

Otpremnu dozvolu izdaje Središnjica za ogrjev, na pismenu molbu stranke.

Otpremna dozvola mora sadržavati ove podatke: ime, prezime i prebivalište pošiljača drveta, naslovnika kojemu se drvo otprema, rok unutar kojega ima uslijediti otprema, vrst i količina drveta izražena po težini, utovarna i istovarna postaja, dan mjesec i godina izdanja, pečat Središnjice za ogrjev i potpis organa ovlaštenog na potpisivanje Središnjice.

Član 4.

Središnjica za ogrjev izdat će bjelici otpremne dozvole, kao i pobliže odredbe glede izdavanja te dozvole i naknade troškova izdavanja. Ovi troškovi terete molioca.

Otpremna dozvola smije se izdati samo na službenoj bjelici, te se ima providjeti tekućim brojem službenog popisa, koji Središnjica za ogrjev vodi o izdanim dozvolama.

Član 5.

Središnjica za ogrjev odlučit će u svakom pojedinom slučaju o opravdanosti molbe za izdanje otpremne dozvole, te može izdanje dozvole uskratiti, ako smatra, da bi to bilo štetno za opće interes, a napose za pravilnu opskrbu pojedinih mjesta ogrjevnim drvetom.

Član 6.

Ako se otprema vrši uz tovarni list, mora mu se priklopiti otpremna dozvola.

Utvovarna postaja naznačit će utovarenu količinu, prebiljegovat otpremnu dozvolu svojim dnevnim žigom i dostaviti je bez odlaganja izravno Središnjici za ogrjev.

Privatna poduzeća, koja se bave otpremnim ili vozarskim poslom, naznačit će utovarenu količinu, potpisati otpremnu dozvolu i dostaviti je bez odlaganja izravno Središnjici za ogrjev čim drvo predadu na odredištu.

Član 7.

Otpremna dozvola vrijedi samo za osobu kojoj je izdana i samo za onu vrst i količinu drveta, koja je u njoj naznačena, te se može upotrijebiti samo jedamput, što vrijedi i za slučaj, ako je ona ma i djelomice iskorišćena.

Promjena odredišne postaje i naslovnika naznačenog u otpremnoj dozvoli, može se izvršiti samo uz privolu Središnjice za ogrjev.

Član 8.

Sreska načelstva, gradska i općinska poglavarstva i redarstvene vlasti dužne su voditi strogi nadzor nad izvršenjem propisa ove naredbe.

Član 9.

Tko se ogriješi o propise ove naredbe, kaznit će se u smislu čl. 9. st. 2. Naredbe o suzbijanju skupoće i nesavjesne spekulacije zatvorom do 6 mjeseci i novčanom kaznom do Din. 50.000.

Član 10.

Ova Naredba stupa na snagu danom objave u Narodnim Novinama.

Broj 74.070-VII-1940.

21. studenoga 1940.

Zagreb

Ban :

Dr. Ivan Šubašić v. r

(Narodne Novine od 22. XI. 1940. broj 267.)

*

Na temelju člana 9. i 23 Naredbe o suzbijanju skupoče i nesavjesne spekulacije od 22. prosinca 1939. br. Prs. 585-IX-1939. i čl. 6 stav 4 Naredbe o nadzoru cijena od 22. cijeka 1940. br. 14.439-VII-1940., na prijedlog Banskoga povjerenstva za nadzor cijena, propisujem

N A R E D B U
o prometu i maksimalnim cijenama ogrjevnog drveta

Član 1.

Za trgovinu ogrjevnim drvetom na veliko i malo na području banovine Hrvatske vrijede ovi propisi :

Ogrjevno drvo se dijeli na :

- a) tvrdo,
- b) meko.

U tvrdo drvo spada bukovina, cerovina, brestovina, grabrovina, hrastovina, bagremovina, javorovina (sviju vrsta), jasenovina, kestenovina i divlje voće.

U meko drvo spada borovina, jelovina, smrekovina, ariševina, brezovina, johovina (jalševina), topolovina, lipovina i vrbovina.

Tvrdo drvo se dijeli na I., II. i III. razred, a meko drvo se dijeli na I. i II. razred.

Tvrdo drvo

U prvi razred (Ia) spadaju cijepnice sa do 30% cijepnih oblica (polica). Cijepnice i cijepane oblice moraju biti 1 m dugačke, zdrave i prave (ravne) i na oba kraja pilom okrajčene. Za debljinu vrijedi ovo: debljina kod cijepnica odgovara širini mjerenoj u tetivi luka, a ta ide od 12 do 24 cm. Cijepane oblice moraju biti široke najmanje 8 cm na strani gdje su cijepane.

Toleriraju se kvrge (čvorovi), ako su glatko odsječene, a promjer nije veći od 15 cm, po koji komad u duljini do 110 cm i čitava kora na svakom komadu.

U drugi razred (IIa) spadaju oblice sa cijepnicama i cijepanim oblicama. Oblice moraju biti 1 m dugačke, na kraju pilom okrajčene, zdrave i prave (ravne). Debljina oblica je u promjeru 5 do 16 cm. Cijepnice i cijepane oblice moraju biti 1 m dugačke, zdrave, ali mogu biti neprave i kvrgave. Debljina cijepnica mjerena na tetivi luka, ide od 12 do 30 cm.

Toleriraju se komadi do 110 cm duljine i na 5% od cijele količine cijepnica po koje trulo mjesto.

U treći razred (IIIa) spadaju cijepnice, cijepane oblice i oblice, koje ne spadaju u I. i II. razred, kao i sječenice i gule.

U gule spadaju komadi, koji se ne mogu cijepati, promjera do 40 cm, a duljine 80 do 120 cm. Sječenice su sjekirom izrađeni komadi promjera 4 do 10 cm, a duljine 90 do 120 cm.

Tolerira se kod gula do 10% trulih komada, a kod sječenica 40% komada sa kvrgom.

Meko drvo

U prvi razred (Ia) spadaju cijepnice sa do 30% cijepnih oblica. Cijepnice i cijepane oblice moraju biti 1 m dugačke, zdrave i prave (ravne) i na kraju pilom okrajčene. Širina cijepnice na cijepanoj strani najmanje 11 cm, a najviše 24 cm.

Cijepane oblice moraju biti najmanje 10 cm široke na strani gdje su cijepane.

Toleriraju se kvrge (čvorovi), ako su glatko odsječene i promjer im nije veći od 15 cm, po koji komad duljine od 90 do 110 cm.

U drugi razred (IIa) spadaju oblice neprave i kvrgave, ali inače zdrave cijepnice i cijepane oblice. Oblice su duge 1 m, na oba kraja pilom okrajčene, sa promjerom 6 do 16 cm.

Tolerira se do 5% cjepanica od cijele količine sa po nekim trulim mjestom, za-
tim komadi dužine od 90 do 110 cm i kvrge.

Član 2.

Ogrjevno drvo ne smije se na području banovine Hrvatske prodavati po većim
cijenama od onih, koje odgovaraju paritetu niže označenih cijena.

Bukovina Ia	Din 2.268.—
Bukovina IIa	» 2.088.—
Bukovina IIIa	» 1.854.—
Grabovina Ia	» 2.412.—
Grabovina IIa	» 2.232.—
Cerovina Ia	» 2.168.—
Cerovina IIa	» 1.988.—
Jasenovina Ia	» 2.178.—
Jasenovina IIa	» 1.998.—
Hrastovina Ia	» 2.106.—
Hrastovina IIa	» 1.926.—
Hrastovina IIIa	» 1.710.—
Brestovina Ia	» 1.980.—
Brestovina IIa	» 1.780.—
Mješane i ostale tvrde listače i divlje voće Ia	» 2.040.—
Mješane i ostale tvrde listače i divlje voće IIa	» 1.840.—
Lipovina Ia	» 2.105.—
Lipovina IIa	» 1.930.—
Vrbovina, topolovina, johovina (jalševina) i ostale miješane meke listače Ia	» 2.055.—
Vrbovina, topolovina, johovina (jalševina) i ostale miješane listače IIa	» 1.930.—
Bukovi nevezani otpaci	» 1.350.—
Miješani tvrdi nevezani otpaci	» 1.265.—

Za vezane otpatke dodaje se na cijenu nevezanih otpadaka trošak žice i vezanja.
Cijene se razumijevaju za 10.000 kg franco wagon, (na riječnim utovarnim posta-
jama franco šlep), paritet Novska, Ogulin ili Plaški.

Član 3.

Za utovarne postaje, koje leže između Novske i Zagreba odnosno Ogulina i Za-
greba, računaju se paritetne razlike u pravcu Zagreba. Za one utovarne postaje, koje
leže od Novske i Ogulina u protivnom pravcu, a od Plaškog u pravcu Splita računaju
se paritetne razlike u tim pravcima.

Za područje srezova Samobor, Dolj. Stubica, Sv. Ivan Zelina, Klanjec, Pregrada,
Krapina, Zlatar, Ivanec, Novi Marof, Varaždin, Čakovec, Prelog, Ludbreg, Travnik,
Fojnica, Konjic, Mostar, Prozor, Bugojno, Ljubuški, Duvno, Livno, Sinj, Imotski, Ma-
karska, Hvar, Korčula, Metković, Stolac, Dubrovnik i Supetar odredit će paritetne
razlike Ured za nadzor cijena.

Član 4.

Osim paritetnih cijena, određenih u čl. 2. i 3. ove Naredbe, mogu proizvodači
zaračunati još Din 180.— za 10.000 kg. ako za područje Središnjice za ogrjev u Za-
grebu prodaju drvo na utovarnoj postaji trgovcu na malo ili potrošaču ili ako ga pro-
daju bilo kome franco wagon (šlep) istovarna postaja izvan područja pomenute Sre-
dišnjice.

U slučaju prodaje ogrjevnog drveta trgovcu na veliko za područje banovine Hrvatske, proizvadač nema pravo zaračunati ovaj iznos od Din 180.—. Taj iznos pripada u tom slučaju trgovcu na veliko, kao njegova brutto zarada.

Član 5.

Na cijene odredene u čl. 2., 3. i 4. ove Naredbe dodaju se prevozni troškovi od utovarne do istovarne postaje i to:

1. efektivni trošak podvoza;
2. trošak tovarnog lista i vaganja u iznosu od Din 46.— po vagonu.

Član 6.

Pod proizvadačima u smislu ove Naredbe razumijevaju se i one fizičke i pravne osobe, koje u proizvodnom području kupuju ogrjevna drva na malo, a prodaju vagonsku robu.

Trgovcem na malo u smislu ove naredbe smatra se onaj, koji prodaje ogrjevno drvo sa svoje drvare neposredno potrošaču.

Član 7.

U slučaju prodaje ogrjevnog drveta javnim vlastima i ustanovama, ima prodavaoc pravo da povrh cijena određenih ovom Naredbom zaračuna i takse, koje se plaćaju za taj pravni posao. Porez na poslovni promet tereti prodavaoca.

Član 8.

Ranije sklopljeni zaključci za dobavu izvan područja Središnjice za ogrjev, koji još nisu izvršeni, t. j. po kojima roba još nije utovarena u vagon ili šlep radi otpreme kupcu, imaju se izvršiti po cijenama i kvalifikaciji ove Naredbe. To isto vrijedi i za djelomično izvršene zaključke, kod kojih ove cijene i kvalifikacija vrijede za neotpremljeni dio.

Član 9.

Cijene ogrjevnog drveta u prodaji na malo, odredit će za svoja područja sreska načelstva i gradska poglavarstva u roku od 8 dana od objave ove Naredbe, prema ovim načelima:

1. Kod preračunavanja cijene po težini, na cijenu po prostornom metru, ima se računati za 10.000 kg kod tvrdog drveta 20 prostornih metara, a kod mekanog drveta 25 prostornih metara.
2. Cijenama određenim u članovima 2. do 5. ove Naredbe ima se dodati:
 - a) trošak gradske taracovine i drugih gradskih dača;
 - b) efektivni trošak istovara i dovoza od istovarne postaje do skladišta;
 - c) efektivni trošak slaganja na skladištu;
 - d) u ime brutto zarade najviše 10%;
 - e) eventualni trošak dostave u kuću potrošača, prema mjesnim prilikama, i
 - f) naknada eventualnog piljenja i cijepanja drveta, prema mjesnim prilikama.

Član 10.

Sreska načelstva i gradska poglavarstva objavit će svoje rješenje po čl. 9., koje odmah stupa na snagu, u mjesnoj stampi i na drugi način uobičajen u dotičnom mjestu. Ona su dužna to rješenje u daljem neprekoračivom roku od 3 dana dostaviti neposredno Uredu za nadzor cijena kod Odjela za obrt, industriju i trgovinu Banske Vlasti, koji to rješenje može potvrditi, preinačiti ili ukinuti.

Član 11.

Tko prodaje ogrevno drvo po višim cijenama od onih koje su odredene ovom Naredbom, kaznit će se po čl. 9. stav 2. Naredbe o nadzoru cijena.

Član 12.

Ova Naredba stupa na snagu danom objave u Narodnim Novinama i tím danom prestaje važiti Naredba od 9. srpnja 1940. br. 26-383-VII-1940. o ograničenju prometa ogrjevnim drvetom na području banovine Hrvatske, rješenje od 9. srpnja 1940. br. 35.342-VII-1940. i rješenje od 9. srpnja 1940. br. 35.341-VII-1940., kojima su odredene maksimalne cijene ogrijevnog drveta na području banovine Hrvatske.

Broj 74.082-VII-1940.

21. studenoga 1940.

Zagreb.

Ban:

Dr. Ivan Šubašić, v. r.

(Narodne novine od 22. XI. 1940. broj 267.)

Na osnovu čl. 1. Uredbe o kontroli spoljne trgovine, a po saslušanju Saveta za spoljnu trgovinu, propisujem ovu

N A R E D B U
o kontroli izvoza drva, izrade od drva i šumskih proizvoda uopšte.

Član 1.

1. Pod drvom u smislu ove naredbe podrazumeva se sve drvo u obliku, ceplonom, tesanom ili rezanoj stanju iz T. Br. 91, 93, 94 i 95 uvoz. car. tarife.

2. Pod izradama od drva podrazumevaju se finalne ili polufinalne izradevine od drva bez veze ili u slaboj vezi sa drugim materijalom, a dobivene mehaničkim ili hemijskim putem (T. Br. 92, 422—435, ex 217, ex 223, ex 230, ex 255, ex 256 i ex 441 uvoz. car. tarife).

3. Pod šumskim proizvodima podrazumevaju se sporedni proizvodi šumarstva, koji se dobivaju bilo smolarenjem, bilo jednostavnim pribiranjem (sakupljanjem) šumskih plodova, kore, lišća, šiblja, pruća, trske i tome slično. (T. Br. 97, 98, 99, 100, 101 i 102 uvoz car. tarife.)

Član 2.

Drvo, izrade od drva i šumski proizvodi naznačeni u čl. 1. ove naredbe (dalje kratko nazivani: proizvodi šumarstva) mogu se izvoziti samo na osnovu izvoznog uverenja koje u smislu ove naredbe izdaje Direkcija za spoljnu trgovinu (dalje kratko nazivana: Direkcija) i od Direkcije za to ovlašćeni organi (Banska Vlast banovine Hrvatske, ekspoziture Direkcije i sl.).

Bez izvoznog uverenja Direkcije utovarne vlasti neće dozvoljavati utovar izvozu namenjenih proizvoda šumarstva, a carinske vlasti neće vršiti izvozno carinjenje.

Član 3.

Izvozna uverenja izdavaće se u okviru opšteg plana razmene sa inostranstvom.

Član 4.

Izvozna uverenja su javne isprave koje glase na ime. One su neotuđive i ne mogu se prenositi na drugo lice. Zloupotrebe izvoznog uverenja dostavljaće se sudskim vlastima radi postupka po krivičnom zakonu, što ne isključuje kazne predvidene ovom naredbom.

Član 5.

Izvozno uverenje izdaje se u pet primeraka (original i kopije) i sadrži ove podatke:

- a) broj uverenja;
- da se prilikom naredne raspodele isprave učinjene greške.

Hrvatsko šumarsko društvo

- b) ime i središte izvoznika;
- d) mesto opredeljenja (ime i sedište uvoznika, državu opredeljenja);
- e) rok važnosti uverenja;
- f) izlaznu pograničnu stanicu ili luku u zemlji;
- g) ulaznu pograničnu stanicu ili luku u zemlji opredeljenja;
- h) potvrdu utovarnih ili lučkih vlasti;
- i) potvrdu pograničnih carinskih vlasti.

Uverenje može sadržati i druge podatke u smislu Uredbe o kontroli spoljne trgovine.

Jedan primerak izvoznog uverenja zadržava Direkcija u svrhu knjiženja. Ostale primerke izvoznik prilikom utovara predaje šefu utovarne stanice ili lučke vlasti. Ovaј na njima overava izvršeni utovar, pa jedan primerak vraća Direkciji, a ostala tri prilaže uz tovarni list. Prilikom izvoznog carinjenja carinske vlasti overavaju izvršeno carinjenje na sva tri primerka, od kojih se jedan dostavlja Direkciji kao dokaz da je roba prešla granicu, drugi zadržava carinarnica za svoju arhivu a treći prati pošiljku uz tovarni list.

Izvozna uverenja potpisuju lica koja su zato ovlašćena od Direkcije.

Član 6.

Raspodela kontingenata za izvoz proizvoda šumarstva vrši se po zaključku Saveta za spoljnu trgovinu, a na osnovu predloga zainteresovanih stručnih organizacija drvarske privrede.

Rešenje Direkcije o raspodeli kontingenata saopštava se odmah interesentima. Rešenje o raspodeli je odmah izvršno i po njemu Direkcija pristupa izdavanju izvoznih uverenja.

Na odlaku Direkcije izvoznici imaju pravo žalbe Ministru trgovine i industrije u roku od pet (5) dana od saopštenja odluke. Ove žalbe podnose se Ministru trgovine
c) vrstu i količinu robe;

Ako Ministar trgovine i industrije nađe da je žalba opravdana, on će narediti i industrije putem Direkcije i one nemaju odložnu moć.

Član 7.

Izvoznici su dužni da na osnovu izdatih uverenja izvrše izvoz u određenom roku, a prema uputstvima Direkcije.

U opravdanim slučajevima može se produžiti rok važnosti uverenja ako je produženje zatraženo najmanje petnaest (15) dana pre isteka roka, a uz naplatu naknadne takse čiju visinu određuje Ministar trgovine i industrije.

Ako izvoznik iz opravdanih razloga ne može izvršiti izvoz, dužan je da odmah, čim utvrdi nemogućnost izvoza, uverenje vrati Direkciji radi poništenja. Otkazani kontingenat ide na teret kvote izvoznika koji ga je otkazao, a neisporučena količina biće na predlog zainteresovanih stručnih organizacija drvarske privrede dodeljena drugom izvozniku ili drugim izvoznicima.

Član 8.

Direkcija može, po ovlašćenju Saveta za spoljnu trgovinu, za pojedine proizvođače šumarstva kao i za pojedine zemlje organizovati centralno kontrahiranje ovih proizvoda uz napred utvrđene cene. U ovakovim slučajevima izvozna uverenja imaju karakter zaključnice i izvoznik, koji se prijavio za izvoz, obavezan je da po njima izveze celokupnu dodeljenu mu količinu u propisanom roku i pod uslovima koje Direkcija bude odredila.

Službena tečajnica zagrebačke burze

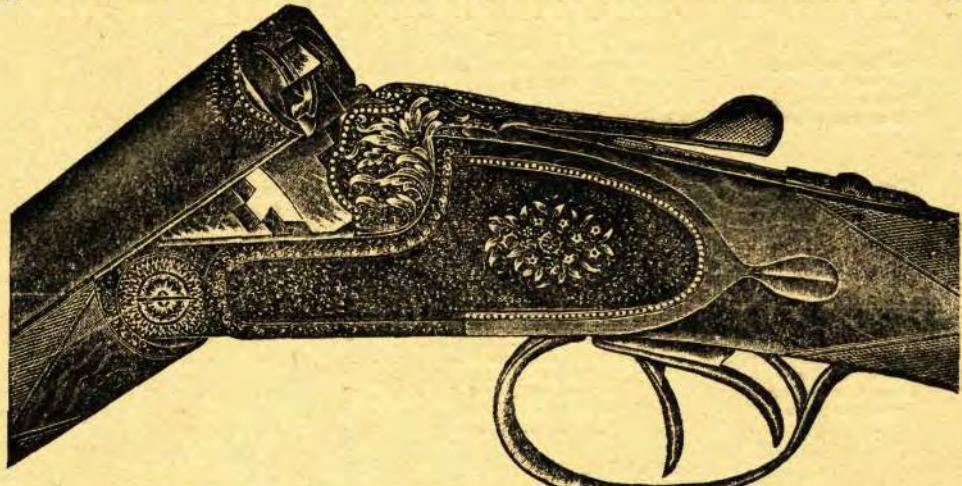
od 18. prosinca 1940.

V r s t a d r v a	Din		Napomena	
	od	do		
Drvo				
Hrastovina				
Cijena po m ³				
Trupci	I. vrste	700	900	
"	II. "	800	450	
"	III. "	150	200	
Ispiljeni polovnjaci	za opлату (furnire)	2000	3000	
Kladarke	I. vrste (Wainscoat-Logs)	3500	4600	
Neokrajčane piljenice	I. " (Boules)	1400	2000	
Okradjane piljenice Blističe (Quar)	I. vrste 1.— na više	1800	1700	
"	II. " 1.— boćnice (Sur dosse)	1700	2000	
Listovi (Feullieta) 2 m	blističe (Quartier) I. vrste	1400	1700	
"	II. "	1200	1500	
Popruge (frizi)	boćnice (Sur dosse) I. vrste	1800	2500	
"	II. "	1500	2050	
"	blističe 1.00 m i više	1600	2000	
"	I. vrsti 25—95 cm 4—6 cm	1400	1700	
"	I. " 25—95 " 7—12 "	1300	1500	
"	I. " blističe 1.00 m i više	1500	1700	
"	7—13 cm	1600	1900	
"	I. vrsti boćnice 1.00 m i više	1500	1700	
"	7—13 cm	1200	1600	
Četvrtiče (Chevrona)	od 50 cm dulj. na više	900	1100	
Grede (kvadrati)	, 25/25 cm	1000 kom. 36/l. 4—6 M	3800	5000
Francuska dužica	I. vrste od br. 1/2—3 1/2	60	100	
Baćarska roba	I. " , , , 4 na više	60	80	
Bukovina				
Trupci	I. vrste	300	400	
Okradjane piljenice	I. " (parene)	1000	1200	
Neokrajčane piljenice	I. "	900	1100	
Okradjane piljenice	I. " (neparene)	900	1100	
Neokrađane piljenice	I. "	800	1000	
Popruge (frizi)	I. " (parene)	500	750	
Javorovi trupci	I. "	550	700	
Jasenovi	I. "	1000	1500	
Briestovi	I. "	300	500	
Grabovi	I. "	300	500	
M e k o d r v o : Mercantilna tesana grada:		400	500	
Piljeno koničasto drvo	I. — III. probirak	500	600	
Piljeno paralelno drvo	I. — III. "	700	800	
Cijena po komadu:				
Hrastovi brz. stupovi	7 m dugi	—	—	
"	8 "	—	—	
"	10 "	—	—	
Hrastovi želj. pragovi	270 cm 18/26 cm	—	—	
"	250 " 15/25 "	—	—	
"	220 " 14/20 "	—	—	
"	180 " 13/18 "	—	—	
Bukovi željez. pragovi	250 " 15/22 "	—	—	
Hrastova skretnička grada po m ²	—	—	
Gorivo drvo Cijena po 10.000 kg:				
Bukove cjepanice	I. vrste sa do 15 % oblica	—	2268	
sjećenice	(Hackprügel)	—	1854	
Hrast. cjepanice	sa do 15 % oblica	—	2106	
sjećenice	—	1710	
Drveni ugali	bukovi	10000	18000	
"	hrastovi	6000	10000	
			par. vag. Novska par. vag. Novska (Uredovno određene cijene)	

**INDUSTRija ORUŽJA
BOROVNIK I VRBANIĆ
ZAGREB, Jurišićeva 9 kod Glavne pošte
Telefon 24-5-67**

Preporuča svoj cij. gg. lovcima svoje prvorazredne puške, pištolje i sav lovački pribor.

PREUZIMAMO sve u puškarski zanat zasijecajuće popravke oružja te izvršujemo sve najsvjesnije. — Izradujemo lovačke puške po specijalnim narudžbama — Prodajemo naj-solidnju lovačku municiju. — Dajemo savjete i informacije u pogledu lovačkog oružja.

Preuzimamo prepariranje raznih životinja

**Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi**

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. — Na skladištu ima velike količine potpuno suhe hrastove gradje svih dimenzija

Utemeljeno godine 1860.

Utemeljeno godine 1860.

K R N D I J A

**gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu**

Uprava gospodarstva i šumarstva
NAŠICE, SLAVONIJA

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode